

Μανόλης Αναγνωστάκης - Ποιήματα

Μανόλης Αναγνωστάκης (Θεσσαλονίκη 1925 - Αθήνα 2005):
 Πατρὸς ἀκτινολόγος, ποιητῆς καὶ δοκιμιογράφος.

- Πέντε μικρὰ θέματα I II III IV V
- 13.12.43
- Ποιητική
- Ὁ Οὐρανός
- Νέοι τῆς Σιδῶνος
- Ἐπιτύμβιον
- Στ' ἀστεῖα παίζαμε!
- Οἱ στίχοι αὐτοί
- Ἐπίλογος
- Χάρης 1944
- Θεσσαλονίκη, Μέρη τοῦ 1969 μ.Χ.
- Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ φόβος...
- Ἀπροσδιόριστη χρονολογία
- Κάθε πρωῒ
- Θά 'ρθεῖ μιὰ μέρα...
- Δρόμοι παλιοί
- Ἦτανε νέοι
- Ὅταν μιὰν ἀνοιξῆ
- Τὸ σκάκι
- Φοβᾶμαι...
- Ποιήματα πὸν μᾶς διάβασε ἓνα βράδυ ὁ λοχίας Otto V...
- Κι ἤθελε ἀκόμη...
- Μιλῶ...
- Ἐπιτάφιο
- Αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ δρόμοι πὸν γνωρίσαμε...
- Ἡ ἀπόφαση
- If...
- Ἀφιέρωση
- Προσχέδιο δοκιμίου πολιτικῆς ἀγωγῆς
- Τώρα εἶναι ἀπλὸς θεατῆς...
- Τὸ πρωῒ
- Χειμῶνας 1942
- Ἄτιτλο
- Fair Play

Πέντε μικρὰ θέματα

I

Μὲς στὴν κλειστὴ μοναξιά μου
 Ἐσφιξα τὴ ζεστὴ παιδική σου ἄγνοια
 Στὴν ἀγνή παρουσία σου καθρέφτισα τὴ χαμένη ψυχὴ μου.

Ἐμεῖς ἀγαπήσαμε. Ἐμεῖς
 Προσευχόμαστε πάντοτε. Ἐμεῖς
 Μοιραστήκαμε τὸ ψωμὶ καὶ τὸν κόπο μας

Κι ἐγὼ μέσα σὲ σένα καὶ σ' ὄλους.

II

Ἵσκιαι βουβοὶ ἀραγμένοι στὴ σκάλα
Μάτια θολὰ πού κράτησαν εἰκόνες θαλασσινές
Κύματα μὲ τὴ γλυκιὰν ἀγωνία στὴν κάτασπρη ράχη

Γυμνὸς κυλίστηκα μέσα στὴν ἄμμο μὰ δὲν ὑποτάχτηκα
Καὶ δὲν ἀγάπησα μόνον ἐσένα πού τόσο μὲ κράτησες
Ὅπως ἀγάπησα τὰ ναυαγισμένα καράβια μὲ τὰ τραγικὰ ὀνόματα
Τοὺς μακρινοὺς φάρους, τὰ φῶτα ἐνὸς ἀπίθανου ὀρίζοντα
Τὶς νύχτες πού γύρευα μόνος νὰ βρῶ τὸ χαμένο ἐαυτό μου
Τὶς νύχτες πού μόνος γυρνοῦσα χωρὶς κανεὶς νὰ μὲ νιώσει
Τὶς νύχτες πού σκότωσα μέσα μου κάθε παλιά μου ἀνταπάτη.

III

...

IV

Κάτω ἀπ' τὰ ροῦχα μου δὲ χτυπᾶ πιά ἡ παιδική μου καρδιά
Λησμόνησα τὴν ἀγάπη πού 'ναι μόνο ἀγάπη
Μερώνυχτα νὰ τριγυρνῶ χωρὶς νὰ σὲ βρῶ μπροστά μου
Ὅριζοντα λευκὲ τῆς ἀστραπῆς καὶ τοῦ ὄνειρου
Ἐνίωσα τὸ στήθος μου νὰ σπάζει στὴ φυγὴ σου

Ψυχὴ τῆς ἀγάπης μου ἀλήτισσα
Λεπίδι τοῦ πόθου μου ἀδυσώπητο
Νικήτρα μονάχη τῆς σκέψης μου.

V

Χαρά, Χαρά, ζεστὴ ἀγαπημένη
Τραγούδι ἀστεῖρευτο σὲ χεῖλια χιμαιρικὰ
Στὰ γυμνά μου μπράτσα τὸ εἶδωλό σου συντριβῶ
Χαρὰ μακρινή, σὰν τὴ θάλασσα ἀτέλειωτη
Κουρέλι ἀκριβὸ τῆς πικρῆς ἀναζήτησης
Ἄσε νὰ φτύσω τὸ φαρμάκι τῆς ψεύτρας σου ὑπαρξῆς
Ἄσε νὰ ὀραματιστῶ τὶς νεκρὲς ἀναμνήσεις μου
(Ἀνελέητο κύμα τῆς νιότης μου).

ὦ ψυχὴ τὴν ἀγωνία ἐρωτευμένη!

13.12.43

Θυμᾶσαι πού σοῦ 'λεγα
Ὅταν σφυρίζουν τὰ πλοῖα μὴν εἶσαι στὸ λιμάνι.
Μὰ ἡ μέρα πού ἐφευγε ἦτανε δικιά μας
καὶ δὲ θὰ θέλαμε ποτὲ νὰ τὴν ἀφήσουμε
Ἐνα μαντήλι πικρὸ θὰ χαιρετᾶ τὴν ἀνίατου γυρισμοῦ
Κι ἔβρεχε ἀλήθεια πολὺ κι ἦτανε ἔρημοι οἱ δρόμοι

Με μιὰ λεπτήν ἀκαθόριστη χινοπωριάτικη γεύση
 Κλεισμένα παράθυρα κι οἱ ἄνθρωποι τόσο λησμονημένοι -
 Γιατί μᾶς ἄφησαν ὅλοι; Γιατί μᾶς ἄφησαν ὅλοι;
 Κι ἔσφιγγα τὰ χέρια σου Δὲν εἶχε τίποτα τ' ἀλλόκοτο ἢ κραυγή μου.

Θὰ φύγουμε κάποτε ἀθόρυβα καὶ θὰ πλανηθοῦμε
 Μὲς στὶς πολύβοες πολιτείες καὶ στὶς ἔρημες θάλασσες
 Μὲ μιὰν ἐπιθυμία φλογισμένη στὰ χεῖλια μας
 Εἶναι ἡ ἀγάπη πού γυρέψαμε καὶ μᾶς τὴν ἀρνήθηκαν
 Ξεχνοῦσες τὰ δάκρυα, τὴ χαρὰ καὶ τὴ μνήμη μας
 Χαιρετώντας λευκὰ πανιὰ π' ἀνεμίζονται.
 Ἴσως δὲ μένει τίποτ' ἄλλο παρὰ αὐτὸ νὰ θυμόμαστε.
 Μὲς στὴν ψυχὴ μου σκιρτᾷ τὸ ἐναγώνιο Γιατί,
 Ρουφῶ τὸν ἀγέρα τῆς μοναξιᾶς καὶ τῆς ἐγκατάλειψης
 Χτυπῶ τοὺς τοίχους τῆς ὑγρῆς φυλακῆς μου
 καὶ δὲν προσμένω ἀπάντηση
 Κανεὶς δὲ θ' ἀγγίξει τὴν ἔκταση τῆς στοργῆς
 καὶ τῆς θλίψης μου.

Κι ἐσὺ περιμένεις ἓνα γράμμα πού δὲν ἔρχεται
 Μιὰ μακρινὴ φωνὴ γυρνᾷ στὴ μνήμη σου καὶ σβήνει
 Κι ἓνας καθρέφτης μετρᾷ σκυθρωπὸς τὴ μορφὴ σου
 Τὴ χαμένη μας ἀγνοία, τὰ χαμένα φτερά.

Ποιητικὴ

-Προδίδετε πάλι τὴν Ποίηση, θὰ μοῦ πεῖς,
 Τὴν ἱερότερη ἐκδήλωση τοῦ Ἀνθρώπου
 Τὴ χρησιμοποιοεῖτε πάλι ὡς μέσον, ὑποζύγιον
 Τῶν σκοτεινῶν ἐπιδιώξεών σας
 Ἐν πλήρει γνώσει τῆς ζημιᾶς πού προκαλεῖτε
 Μὲ τὸ παράδειγμά σας στοὺς νεωτέρους.

-Τὸ τί δὲ ν π ρ ὀ δ ω σ ε ς ἐ σ ὺ νὰ μοῦ πεῖς
 Ἐσὺ κι οἱ ὅμοιοί σου, χρόνια καὶ χρόνια,
 Ἐνα πρὸς ἓνα τὰ ὑπάρχοντά σας ξεπουλώντας
 Στὶς διεθνεῖς ἀγορὲς καὶ τὰ λαϊκὰ παζάρια
 Καὶ μείνατε χωρὶς μάτια γιὰ νὰ βλέπετε, χωρὶς ἀφτιά
 Ν' ἀκοῦτε, μὲ σφραγισμένα στόματα καὶ δὲ μιλάτε.
 Γιὰ ποιά ἀνθρώπινα ἱερά μᾶς ἐγκαλεῖτε;

Ξέρω: κηρύγματα καὶ ρητορεῖες πάλι, θὰ πεῖς.
 Ἐ ναὶ λοιπόν! Κηρύγματα καὶ ρητορεῖες.

Σὰν **πρόκες** πρέπει νὰ καρφώνονται οἱ λέξεις

Νὰ μὴν τὶς παίρνει ὁ ἄνεμος.

Ὁ Οὐρανός

Πρῶτα νὰ πιάσω τὰ χέρια σου
 Νὰ ψηλαφίσω τὸ σφυγμὸ σου

Ύστερα νὰ πᾶμε μαζὶ στὸ δάσος
 Ν' ἀγκαλιάσουμε τὰ μεγάλα δέντρα
 Ποὺ στὸν κάθε κορμὸ ἔχουμε χαράξει
 Ἐδῶ καὶ χρόνια τὰ ἱερὰ ὀνόματα
 Νὰ τὰ συλλαβίσουμε μαζὶ
 Νὰ τὰ μετρήσουμε ἕνα-ἕνα
 Μὲ τὰ μάτια ψηλὰ στὸν οὐρανὸ σὰν προσευχή.

Τὸ δικό μας τὸ δάσος δὲν τὸ κρύβει ὁ οὐρανός.

Δὲν περνοῦν ἀπὸ δῶ ξυλοκόποι.

Νέοι τῆς Σιδῶνος

Κανονικὰ δὲν πρέπει νάχουμε παράπονο
 Καλὴ κι ἐγκάρδια ἢ συντροφιά σας, ὅλο νιάτα,
 Κορίτσια δροσερά- ἀρτιμελῆ ἀγόρια
 Γεμάτα πάθος κι ἔρωτα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ τὴ δράση.
 Καλὰ, μὲ νόημα καὶ ζουμί καὶ τὰ τραγούδια σας
 Τόσο, μὰ τόσο ἀνθρώπινα, συγκινημένα,
 Γιὰ τὰ παιδάκια ποὺ πεθαίνουν σ' ἄλλην Ἑπειρο
 Γιὰ ἥρωες ποὺ σκοτωθῆκαν σ' ἄλλα χρόνια,
 Γιὰ ἐπαναστάτες Μαύρους, Πράσινους, Κιτρινωπούς,
 Γιὰ τὸν καημὸ τοῦ ἐν γένει πάσχοντος Ἀνθρώπου.
 Ἰδιαιτέρως σᾶς τιμᾶ τούτη ἢ συμμετοχὴ
 Στὴν προβληματικὴ καὶ στοὺς ἀγῶνες τοῦ καιροῦ μας
 Δίνετε ἕνα ἄμεσο παρὼν καὶ δραστικό- κατόπιν τούτου
 Νομίζω δικαιούσθε μὲ τὸ παραπάνω
 Δυὸ δυὸ, τρεῖς τρεῖς, νὰ παίξετε, νὰ ἐρωτευθεῖτε,
 Καὶ νὰ ξεσκάσετε, ἀδελφέ, μετὰ ἀπὸ τόση κούραση.

(Μᾶς γέρασαν προώρως Γιώργο, τὸ κατάλαβες;)

Ἐπιτύμβιον

Πέθανες- κι ἔγινες καὶ σύ: ὁ καλός,
 Ὁ λαμπρὸς ἄνθρωπος, ὁ οικογενειάρχης, ὁ πατριώτης.
 Τριάντα ἔξι στέφανα σὲ συνοδέψανε, τρεῖς λόγοι ἀντιπροέδρων,
 Ἐφτά ψηφίσματα γιὰ τὶς ὑπέροχες ὑπηρεσίες ποὺ προσέφερες.

Ἄ, ρε Λαυρέντη, ἐγὼ ποὺ μόνο τῶξερα τί κάθαγμα ἤσουν,
 Τί κάλπικος παρᾶς, μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ μέσα στὸ ψέμα
 Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ, δὲν θὰ ῥθῶ τὴν ἠσυχία σου νὰ ταράξω.

(Ἐγώ, μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ μὲς στὴ σιωπὴ θὰ τὴν ἐξαγοράσω
 Πολὺ ἀκριβὰ κι ὄχι μὲ τίμημα τὸ θλιβερό σου τὸ σαρκίο.)

Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ. Ὡς ἤσουν πάντα στὴ ζωὴ: ὁ καλός,
 Ὁ λαμπρὸς ἄνθρωπος, ὁ οικογενειάρχης, ὁ πατριώτης.

Δὲ θὰ ᾿σαι ὁ πρῶτος οὔτε δὰ κι ὁ τελευταῖος.

Στ' Ἀστεῖα Παίζαμε!

Δὲ χάσαμε μόνο τὸν τιποτένιο μισθὸ μας
Μέσα στὴ μέθη τοῦ παιχνιδιοῦ σὰς δώσαμε καὶ τὶς γυναῖκες μας
Τὰ πιὸ ἀκριβὰ ἐνθύμια πὸν μέσα στὴν κάσα κρύβαμε
Στὸ τέλος τὸ ἴδιο τὸ σπίτι μας μὲ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα.

Νύχτες ἀτέλειωτες παίζαμε, μακριὰ ἀπ' τὸ φῶς τῆς ἡμέρας
Μήπως πέρασαν χρόνια; σαπίσαν τὰ φύλλα τοῦ ἡμεροδείκτη
Δὲ βγάλαμε ποτὲ καλὸ χαρτί, χάναμε· χάναμε ὁλοένα
Πῶς θὰ φύγουμε τώρα; ποῦ θὰ πᾶμε; ποιὸς θὰ μᾶς δεχτεῖ;

Δώστε μας πίσω τὰ χρόνια μας δώστε μας πίσω τὰ χαρτιά μας
Κλέφτες!
Στὰ ψέματα παίζαμε!

Οἱ στίχοι αὐτοὶ

Οἱ στίχοι αὐτοὶ μπορεῖ καὶ νὰ ἔναι οἱ τελευταῖοι
οἱ τελευταῖοι στοὺς τελευταίους πὸν θὰ γραφοῦν
Γιατί οἱ μελλούμενοι ποιητὲς δὲ ζοῦνε πιά
αὐτοὶ πὸν θὰ μιλούσανε πεθάναν ὅλοι νέοι
Τὰ θλιβερὰ τραγούδια τους γενήκανε πουλιὰ
σὲ κάποιον ἄλλον οὐρανὸ πὸν λάμπει ξένος ἥλιος
Γενῆκαν ἄγριοι ποταμοὶ καὶ τρέχουνε στὴ θάλασσα
καὶ τὰ νερά τους δὲν μπορεῖς νὰ ξεχωρίσεις
Στὰ θλιβερὰ τραγούδια τους φύτρωσε ἕνας λωτὸς
νὰ γεννηθοῦμε στὸ χυμὸ του ἐμεῖς πιὸ νέοι.

Ἐπίλογος

Κι ὄχι ἀυταπάτες προπαντός.
Τὸ πολὺ πολὺ νὰ τοὺς ἐκλάβεις σὰ δυὸ θαμποὺς
προβολεῖς μὲς στὴν ὀμίχλη
Σὰν ἕνα δελτάριο σὲ φίλους πὸν λείπουν
μὲ τὴ μοναδικὴ λέξη: ζῶ.

«Γιατί» ὅπως πολὺ σωστὰ εἶπε κάποτε κι ὁ φίλος μου ὁ Τίτος,
«κανένας στίχος σήμερα δὲν κινητοποιεῖ τίς μᾶζες
κανένας στίχος σήμερα δὲν ἀνατρέπει καθεστῶτα.»

Ἔστω.
Ἀνάπνηρος, δειξε τὰ χέρια σου. Κρῖνε γιὰ νὰ κριθεῖς.

Χάρης 1944

Ήμασταν όλοι μαζί και ξεδιπλώναμε ακούραστα τις ώρες μας
 Τραγουδούσαμε σιγά για τις μέρες που θά 'ρχόντανε
 φορτωμένες πολύχρωμα όράματα
 Αὐτὸς τραγουδοῦσε, σωπαίναμε, ἢ φωνή του
 Ξυπνοῦσε μικρὲς πυρκαγιές
 Χιλιάδες μικρὲς πυρκαγιές που πυρπολοῦσαν τὴ νιότη μας
 Μερόνυχτα ἔπαιζε τὸ κρυφτὸ μὲ τὸ θάνατο
 σὲ κάθε γωνιὰ καὶ σοκάκι
 Λαχταροῦσε ξεχνώντας τὸ δικό του κορμὶ νὰ χαρίσει
 στοὺς ἄλλους μίαν Ἄνοιξη.

Ήμασταν όλοι μαζί μὰ θαρρεῖς πῶς αὐτὸς ἦταν όλοι.

Μιὰ μέρα μᾶς σφύριξε κάποιος στ' ἀφτί: «Πέθανε ὁ Χάρης»
 «Σκοτώθηκε» ἢ κάτι τέτοιο. Λέξεις που τις ἀκοῦμε κάθε μέρα.
 Κανείς δὲν τὸν εἶδε. Ἦταν σούρουπο.
 Θά 'χε σφιγμένα τὰ χέρια ὅπως πάντα
 Στὰ μάτια του χαράχτηκεν ἄσβηστα ἢ χαρὰ
 τῆς καινούριας ζωῆς μας
 Μὰ ὅλα αὐτὰ ἦταν ἀπλὰ κι ὁ καιρὸς εἶναι λίγος.
 Κανείς δὲν προφταίνει.

...Δὲν εἴμαστε όλοι μαζί. Δυὸ τρεῖς ξενιτεύτηκαν
 Τράβηξεν ὁ ἄλλος μακριὰ μ' ἓνα φέρσιμο ἀόριστο
 κι ὁ Χάρης σκοτώθηκε
 Φύγανε κι ἄλλοι, μᾶς ἦρθαν καινούριοι, γεμίσαν οἱ δρόμοι
 Τὸ πλῆθος ξεχύνεται ἀβάσταχτο, ἀνεμίζουνε πάλι σημαῖες
 Μαστιγώνει ὁ ἀγέρας τὰ λάβαρα.
 Μὲς στὸ χάος κυματίζουν τραγούδια.

Ἄν μὲς στὶς φωνές που τὰ βράδια τρυποῦνε ἀνελέητα τὰ τεῖχη
 Ξεχώρισες μία: Εἶν' ἡ δική του. Ἀνάβει μικρὲς πυρκαγιές
 Χιλιάδες μικρὲς πυρκαγιές που πυρπολοῦν
 τὴν ἀτίθαση νιότη μας
 Εἶν' ἡ δική του φωνή που βουίζει στὸ πλῆθος
 τριγύρω σὰν ἥλιος
 Π' ἀγκαλιάζει τὸν κόσμον σὰν ἥλιος
 που σπαθίζει τὶς πίκρες σὰν ἥλιος
 Που μᾶς δείχνει σὰν ἥλιος λαμπρὸς τὶς χρυσὲς πολιτείες
 Που ξανοίγονται μπρὸς μας λουσομένες
 στὴν Ἀλήθεια καὶ στὸ αἶθριο τὸ φῶς.

Θεσσαλονίκη, Μέρης τοῦ 1969 μ.Χ.

*Τὸ ποίημα ἀνήκει στὴ συλλογὴ Ὁ Στόχος (1970).
 Πρωτοδημοσιεύτηκε στὰ Δεκαοχτῶ Κείμενα, που ἡ ἔκδοσή τους
 ἀποτέλεσε τὴν πρώτη πράξη ὁμαδικῆς δημόσιας ἀντίστασης τῶν
 πνευματικῶν ἀνθρώπων κατὰ τῆς δικτατορίας. Εἶναι ποίημα
 πολιτικό, ὅπως ἐξάλλον καὶ πολλὰ ἄλλα ποιήματα τοῦ
 Ἀναγνωστάκη, καὶ ἀπηχεῖ τὴν πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ
 κατάσταση ἀπὸ τὴ μετακατοχικὴ περίοδο καὶ τὴ στρατιωτικὴ
 δικτατορία.*

Στὴν ὁδὸ Αἰγύπτου -πρώτη πάροδος δεξιά!
 Τώρα ὑψώνεται τὸ μέγαρον τῆς Τράπεζας Συναλλαγῶν

Τουριστικά γραφεία και πρακτορεία μεταναστεύσεως.
 Και τὰ παιδάκια δὲν μποροῦνε πιά νὰ παίξουνε ἀπὸ
 τὰ τόσα τροχοφόρα πὸν περνοῦνε.
 Ἄλλωστε τὰ παιδιά μεγάλωσαν, ὁ καιρὸς ἐκεῖνος πέρασε πὸν ξέρατε
 Τώρα πιά δὲ γελοῦν, δὲν ψιθυρίζουν μυστικά, δὲν ἐμπιστεύονται,
 Ὅσα ἐπιζήσαν, ἐννοεῖται, γιατί ἤρθανε βαριές ἀρρώστιες ἀπὸ τότε
 Πλημμύρες, καταποντισμοί, σεισμοί, θωρακισμένοι στρατιῶτες,
 Θυμούνται τὰ λόγια τοῦ πατέρα: ἐσὺ θὰ γνωρίσεις καλύτερες μέρες
 Δὲν ἔχει σημασία τελικὰ ἂν δὲν τις γνώρισαν, λένε τὸ μάθημα
 οἱ ἴδιοι στὰ παιδιά τους
 Ἐλπίζοντας πάντοτε πὸς κάποτε θὰ σταματήσει ἡ ἀλυσίδα
 Ἵσως στὰ παιδιά τῶν παιδιῶν τους ἢ στὰ παιδιά τῶν παιδιῶν
 τῶν παιδιῶν τους.
 Πρὸς τὸ παρὸν, στὸν παλιὸ δρόμο πὸν λέγαμε, ὑψώνεται
 ἡ Τράπεζα Συναλλαγῶν
 - ἐγὼ συναλλάσσομαι, ἐσὺ συναλλάσσεσαι, αὐτὸς συναλλάσσεται-
 Τουριστικά γραφεία και πρακτορεία μεταναστεύσεως
 -ἐμεῖς μεταναστεύουμε, ἐσεῖς μεταναστεύετε, αὐτοὶ μεταναστεύουν-
 Ὅπου και νὰ ταξιδέψω ἢ Ἑλλάδα μὲ πληγώνει, ἔλεγε κι ὁ Ποιητῆς
 Ἡ Ἑλλάδα μὲ τὰ ὠραῖα νησιά, τὰ ὠραῖα γραφεία,
 τὶς ὠραῖες ἐκκλησιές
 Ἡ Ἑλλὰς τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ φόβος...

Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ φόβος πὸν μᾶς ἐνώνει μὲ τοὺς ἄλλους
 Ὅταν ὑπόταξαν τὶς μέρες μας και τὶς κρεμάσανε σὰ δάκρυα
 Ὅταν μαζί τους πεθάνανε σὲ μίαν οἰκτρὴ παραμόρφωση
 Τὰ τελευταῖα μας σχήματα τῶν παιδικῶν αἰσθημάτων
 Και τί κρατᾶ τάχα τὸ χέρι πὸν οἱ ἄνθρωποι δίνουν;
 Ξέρει νὰ σφίγγει γερὰ ἐκεῖ πὸν ὁ λογισμὸς μας ξεγελᾶ
 Τὴν ὥρα πὸν ὁ χρόνος σταμάτησε και ἡ μνήμη ξεριζώθηκε
 Σὰ μίαν ἐκζήτηση παράλογη πέρα ἀπὸ κάθε νόημα;
 (κι αὐτοὶ γυρίζουν πίσω μιά μέρα χωρὶς στὸ μυαλὸ μιά ρυτίδα
 βρίσκουνε τὶς γυναῖκες τους και τὰ παιδιά τους μεγάλωσαν
 πηγαίνουνε στὰ μικρομάγαζα και στὰ καφενεῖα τῆς συνοικίας
 διαβάζουνε κάθε πρωὶ τὴν ἐποποιία τῆς καθημερινότητας.)
 Πεθαίνουμε τάχα γιὰ τοὺς ἄλλους ἢ γιατί ἔτσι νικοῦμε τὴ ζωὴ
 Ἡ γιατί ἔτσι φτύνουμε ἕνα-ἕνα τὰ τιποτένια ὁμοιώματα
 Και μιά στιγμή στὸ στεγνωμένο νοῦ τους περνᾶ μίαν ἠλιαχτίδα
 Κάτι σὰ μιά θαμπὴ ἀνάμνηση μιᾶς ζωικῆς προϊστορίας.
 Φτάνουμε μέρες πὸν δὲν ἔχεις πιά τί νὰ λογαριάσεις
 Συμβάντα ἐρωτικά και χρηματιστηριακὲς ἐπιχειρήσεις
 Δὲ βρίσκεις καθρέφτες νὰ φωνάξεις τ' ὄνομά σου
 Ἄπλεις προθέσεις ζωῆς διασφαλίζουν μίαν ἐπικαιρότητα
 Ἀνία, πόθοι, ὄνειρα, συναλλαγές, ἐξαπατήσεις
 Κι ἂν σκέφτομαι εἶναι γιατί ἡ συνήθεια εἶναι πιὸ προσιτὴ ἀπὸ τὴν τύψη.
 Μὰ ποιὸς θὰ ῥθει νὰ κρατήσει τὴν ὀρμὴ μιᾶς μπόρας πὸν πέφτει;

Ἀπροσδιόριστη χρονολογία

Αὐτὴ ἡ μέρα πέρασε χωρὶς καμιὰν ἀπόχρωση
 Τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες μέρες
 (Ἴσως ἡ ἀπαρχὴ ὁμοίων ἡμερῶν)
 ἔσβησεν ἔτσι ἀνάλαφρα ὅπως ἦρθε
 χωρὶς νὰ παιχιδίσει ὁ ἥλιος στὰ κλαδιὰ
 Τράβηξε τὶς κουρτίνες τῆς μὲ διάκρισην ἢ νύχτα.
 Μιὰ μέρα τόσο διάφορη ἀπ' τὶς ἄλλες
 Χωρὶς τὰ σύμβολα τοῦ «πλήν» καὶ τοῦ «σὺν»
 π' ἀυλακώνουν τὴ σκέψη
 Χωρὶς νὰ βαραίνει κἂν τὴ ζυγαριὰ τῆς μνήμης
 Πὲς σὰ μιὰ σαπουνόφουσκα πού τρυπήσαμε μὲ τὴν καρφίτσα
 Σὰν τὸν καπνὸ τσιγάρου χωρὶς ἄρωμα.
 Ἔτσι ἔπεσε ἓνα φύλλο ἀπὸ τὸ καλαντάρι
 Δίχως τὸν παραμικρότερο ἤχο
 (Χάθηκε καὶ δὲν ψάξαμε νὰ τὸ βροῦμε)
 Ἔμεινε τὸ συρτάρι μας ὅπως τὸ ἀφήσαμε.
 Ἴσως -λές- πῶς δὲν ἦτανε κἂν μιὰ μέρα
 Μόνο πού σήμερα φωνάζουν ἀρνητικὰ οἱ ἀριθμοὶ
 Τὸ ρολοὶ γυρισμένο ἓνα ἀκόμη εἰκοσιτετράωρο
 -Λές- πῶς περάσαμε ἀσυνείδητα τὰ μεσάνυχτα
 Ἐναν ὀλόισιο ἀσφαλτοστρωμένο δρόμο.

Κάθε πρωὶ

Κάθε πρωὶ
 Καταγοῦμε τὰ ὄνειρα
 Χτίζουμε μὲ περίσκεψη τὰ λόγια
 Τὰ ροῦχα μας εἶναι μιὰ φωλιά ἀπὸ σίδερο
 Κάθε πρωὶ
 Χαιρετᾶμε τοὺς χθεσινοὺς φίλους
 Οἱ νύχτες μεγαλώνουν σὰν ἀρμόνικες
 -Ἦχοι, καημοί, πεθαμένα φιλιὰ.
 (Ἀσήμαντες ἀπαριθμήσεις
 -Τίποτα, λέξεις μόνο γιὰ τοὺς ἄλλους.
 Μὰ ποῦ τελειώνει ἡ μοναξιά;)

Θά 'ρθει μιὰ μέρα

Θά 'ρθει μιὰ μέρα πού δὲ θά 'χουμε πιά τί νὰ ποῦμε
 Θά καθόμαστε ἀπέναντι καὶ θά κοιταζόμαστε στὰ μάτια
 Ἡ σιωπὴ μου θά λέει: Πόσο εἶσαι ὁμορφη, μὰ δὲ
 βρῖσκω ἄλλο τρόπο νὰ στὸ πῶ
 Θά ταξιδέψουμε κάπου, ἔτσι ἀπὸ ἀνία ἢ γιὰ νὰ
 ποῦμε πῶς κι ἐμεῖς ταξιδέψαμε.
 Ὁ κόσμος ψάχνει σ' ὅλη του τὴ ζωὴ νὰ βρεῖ τουλάχιστο
 τὸν ἔρωτα, μὰ δὲν βρῖσκει τίποτα.
 Σκέφτομαι συχνὰ πῶς ἡ ζωὴ μας εἶναι τόσο μικρὴ
 πού δὲν ἀξίζει κἂν νὰ τὴν ἀρχίσει κανεὶς.
 Ἀπ' τὴν Αθήνα θά πάω στὸ Μοντεβίδεο ἴσως καὶ
 στὴ Σαγκάη, εἶναι κάτι κι αὐτὸ δὲ μπορεῖς
 νὰ τὸ ἀμφισβητήσεις.

Καπνίσαμε -θυμήσου- ατέλειωτα τσιγάρα
 συζητώντας ένα βράδυ
 -ξεχνῶ πάνω σέ τί- κι εἶναι κριμα γιατί ἦταν τόσο
 μα τόσο ἐνδιαφέρον.
 Μιὰ μέρα, ἄς ἦτανε, νὰ φύγω μακριά σου ἀλλὰ κι
 ἐκεῖ θὰ ῥθεις καὶ θὰ μὲ ζητήσεις
 Δὲ μπορεῖ, Θέ μου, νὰ φύγει κανεὶς μοναχός του.

Δρόμοι παλιοί

Δρόμοι παλιοὶ ποὺ ἀγάπησα καὶ μίσησα ατέλειωτα
 κάτω ἀπ' τοὺς ἴσκιους τῶν σπιτιῶν νὰ περπατῶ
 νύχτες τῶν γυρισμῶν ἀναπότρεπτες κι ἡ πόλη νεκρὴ
 Τὴν ἀσήμαντη παρουσία μου βρίσκω σὲ κάθε γωνιά
 κᾶμε νὰ σ' ἀνταμῶσω κάποτε φάσμα χαμένο τοῦ τόπου μου κι ἐγὼ
 Ξεχασμένος κι ἀτίθασος νὰ περπατῶ
 κρατώντας μία σπίθα τρεμόσβηστη στὶς ὑγρές μου παλάμες
 Καὶ προχωροῦσα μέσα στὴ νύχτα χωρὶς νὰ γνωρίζω κανένα
 κι οὔτε κανέναν κι οὔτε κανέναν μὲ γνώριζε μὲ γνώριζε

Ἦτανε νέοι

Οἱ δρόμοι ἦταν σκοτεινοὶ καὶ λασπωμένοι
 τὸ πιάτο στὸ τραπέζι λιγοστό,
 τὸ φιλιὸ στὸ κατώφλι ἦταν κλεφτὸ
 καὶ ἔρωτες μέσα στὶς καρδοῦλες κλειδωμένοι
 Ἦτανε νέοι ἦτανε νέοι, ἦταν παιδιὰ
 καὶ ἔτυχε νὰ ῥθεις καὶ καλὴ σοδειὰ
 Τὰ βράδια ξενυχτοῦσαν στὰ ὑπόγεια,
 καὶ σβάρνα ὀλημερίς στὶς γειτονιές
 ἄχ! τὰ σοκάκια ἐκεῖνα κι οἱ γωνιές
 σφιχτὰ ποὺ φυλάξαν τὰ τίμια λόγια
 Ἦτανε νέοι ἦτανε νέοι, ἦταν παιδιὰ
 καὶ ἔτυχε νὰ ῥθεις καὶ καλὴ σοδειὰ
 Δὲν ξέρανε πατέρα, μάνα σπίτι, μάνα σπίτι
 ἕναν δὲν δίναν γιὰ τὸ σήμερα παρῶ
 δὲ ρίχνανε δραχμὲς στὸν κουμπαρῶ
 δὲν κράταγαν μεζούρα καὶ διαβήτη
 Ἦτανε νέοι ἦτανε νέοι, ἦταν παιδιὰ
 καὶ ἔτυχε νὰ ῥθεις καὶ καλὴ σοδειὰ

Ὅταν μιὰν ἀνοιξη

Ὅταν μιὰν ἀνοιξη χαμογελάσει
 θὰ ντυθεῖς μία καινούργια φορεσιά
 καὶ θὰ ῥθεις νὰ σφίξεις τὰ χέρια μου
 παλιέ μου φίλε

Κι ίσως κανείς δὲ σὲ προσμένει νὰ γυρίσεις
 μὰ ἐγὼ νιώθω τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς σου
 κι ἓνα ἄνθος φυτρωμένο στὴν ὥριμη,
 πικραμένη σου μνήμη

Κάποιο τρένο, τὴ νύχτα, σφυρίζοντας,
 ἢ ἓνα πλοῖο, μακρινὸ κι ἀπροσδόκητο
 θὰ σὲ φέρει μαζί μὲ τὴ νιότη μας
 καὶ τὰ ὄνειρά μας

Κι ἴσως τίποτα, ἀλήθεια, δὲν ξέχασες
 μὰ ὁ γυρισμὸς πάντα ἀξίζει περισσότερο
 ἀπὸ κάθε μου ἀγάπη κι ἀγάπη σου
 παλιέ μου φίλε

Τὸ σκάκι

Ἔλα νὰ παίξουμε...
 Θὰ σοῦ χαρίσω τὴ βασίλισσά μου
 Ἦταν γιὰ μένα μιὰ φορὰ ἡ ἀγαπημένη
 Τώρα δὲν ἔχω πιά ἀγαπημένη

Θὰ σοῦ χαρίσω τοὺς πύργους μου
 Τώρα πιά δὲν πυροβολῶ τοὺς φίλους μου
 Ἔχουν πεθάνει ἀπὸ καιρὸ
 πρὶν ἀπὸ μένα

Ἄλλα, ὅλα καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
 Ἄλλα, ὅλα καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
 Μονάχα ἐτοῦτο τὸν τρελό μου θὰ κρατήσω
 ποὺ ξέρει μόνο σ' ἓνα χρώμα νὰ πηγαίνει

δρασκελώντας τὴν μίαν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη
 γελώντας μπρὸς στίς τόσες πανοπλίες σου
 μπαίνοντας μέσα στίς γραμμές σου ξαφνικὰ
 ἀναστατώνοντας τίς στέρεες παρατάξεις

Ἔλα νὰ παίξουμε...

Ὁ βασιλιάς αὐτὸς δὲν ἦτανε ποτὲ δικός μου
 Κι ὕστερα τόσοι στρατιῶτες τί τοὺς θέλω!
 Τραβᾶνε μπρὸς σκυφτοὶ δίχως κἂν ὄνειρα
 Ἄλλα, ὅλα, καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω

Ἄλλα, ὅλα, καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
 Μονάχα ἐτοῦτο τὸν τρελό μου θὰ κρατήσω
 ποὺ ξέρει μόνο σ' ἓνα χρώμα νὰ πηγαίνει
 δρασκελώντας τὴν μίαν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη

γελώντας μπρὸς στίς τόσες πανοπλίες σου
 μπαίνοντας μέσα στίς γραμμές σου ξαφνικὰ
 ἀναστατώνοντας τίς στέρεες παρατάξεις
 Ἔλα νὰ παίξουμε...

Κι αὐτὴ δὲν ἔχει τέλος ἢ παρτίδα...

Φοβᾶμαι...

Φοβᾶμαι τούς ανθρώπους πού ἑφτά χρόνια ἔκαναν πῶς δὲν εἶχαν πάρει χαμπάρι καὶ μία ὠραία πρωία μεσοῦντος κάποιου Ἰουλίου βγήκαν στὶς πλατεῖες μὲ σημαϊάκια κραυγάζοντας «δῶστε τὴ χούντα στὸ λαό».

Φοβᾶμαι τούς ανθρώπους πού μὲ καταλερωμένη τὴ φωλιά πασχίζουν τώρα νὰ βροῦν λεκέδες στὴ δική σου.

Φοβᾶμαι τούς ανθρώπους πού σοῦ κλείναν τὴν πόρτα μὴν τυχόν καὶ τούς δώσεις κουπόνια καὶ τώρα τούς βλέπεις στὸ Πολυτεχνεῖο νὰ καταθέτουν γαρίφαλα καὶ νὰ δακρῶνουν.

Φοβᾶμαι τούς ανθρώπους πού γέμιζαν τὶς ταβέρνες καὶ τὰ σπάζαν στὰ μπουζούκια κάθε βράδυ καὶ τώρα τὰ ξανασπάζουν ὅταν τούς πιάνει τὸ μεράκι τῆς Φαραντούρη καὶ ἔχουν καὶ «ἀπόψεις».

Φοβᾶμαι τούς ανθρώπους πού ἄλλαζαν πεζοδρόμιο ὅταν σὲ συναντοῦσαν καὶ τώρα σὲ λοιδοροῦν γιατί, λέει, δὲν βαδίζεις ἴσιο δρόμο.

Φοβᾶμαι, φοβᾶμαι πολλοὺς ἀνθρώπους.

Φέτος φοβήθηκα ἀκόμη περισσότερο.

Νοέμβρης 1983

Ποιήματα πού μᾶς διάβασε ἓνα βράδυ ὁ λοχίας Otto V...

I

Σὲ δυὸ λεπτὰ θὰ ἀκουστῆ τὸ παράγγελμα «Ἐμπρός»
Δὲν πρέπει νὰ σκεφτεῖ κανένας τίποτε ἄλλο
Ἐμπρός ἢ σημαία μας κι ἐμεῖς ἐφ' ὄπλου λόγχη ἀπὸ πίσω
Ἀπόψε θὰ χτυπήσεις ἀνελέητα καὶ θὰ θὰ χτυπηθεῖς

Θὰ τραβήξεις μπροστὰ τραγουδώντας ρυθμικὰ ἐμβατήρια
Θὰ τραβήξεις μπροστὰ πού μαντεύονται χιλιάδες ἀνήσυχτα μάτια
Ἐκεῖ πού χιλιάδες χέρια σφίγγονται γύρω ἀπὸ μία ἄλλη σημαία
Ἔτοιμα νὰ χτυπήσουν καὶ νὰ χτυπηθοῦν.

Σ' ἓνα λεπτὸ πρέπει νὰ μᾶς δώσουν τὸ σύνθημα
Μιὰ λεξούλα μικρὴ πού σὲ λίγο ἐξαίσια θὰ λάμψει.

(Κι ἐγὼ πού ἔχω μία ψυχὴ παιδικὴ καὶ δειλὴ
Πού δὲν θέλει τίποτε ἄλλο νὰ ξέρει ἀπὸ τὴν ἀγάπη
Κι ἐγὼ πολεμῶ τόσα χρόνια χωρὶς, Θέ μου, νὰ μάθω γιατί
Καὶ δὲ βλέπω μπροστὰ τόσα χρόνια παρὰ μόνο τὸ δίδυμο ἀδερφό μου.)

II

Σὲ τούτῃ τὴ φωτογραφία ἤμουνά νέος κοντὰ 22
χρονῶ. ἐδῶ εἶναι ἡ γυναῖκα π' ἀγαποῦσα: ἡ
γυναῖκα μου
Τὴ λέγανε Μάρθα· ἔσφιγγε τὸ γιό μου μὲ λαχτάρια

στην αγκαλιά της
 Δὲ μοῦ ἔπε: «χαίρομαι πού πᾶς νὰ πολεμήσεις».
 Ἐκλαιγε σὰν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι.
 Κι ἐδῶ κάποιο σπίτι παλιὸ μ' ἓναν κῆπο στὴ μέση
 καὶ μ' ἄνθη...
 ...Θυμᾶσαι ὅταν ἤμασταν παιδιά εἶχαμε ἓνα ξύλι-
 νο ἄλογο καὶ μία γυαλιστερὴ τρομπέτα
 Τὰ βράδια ξαγρυπνούσαμε στὰ βιβλία μὲ τίς ἀρ-
 χαῖες ἡρωικὲς ἱστορίες
 Τὸν ἄθῳ μας ὕπνο τυράννησαν οἱ ἀντίλαλοι τῶν
 φημισμένων πολεμιστῶν
 Ὑστερα τὰ ξεχάσαμε ὅλα αὐτὰ σὲ μία γωνιὰ γε-
 λώντας γιὰ τὰ παιδιάστικα καμώματα.
 Ἴσως αὔριο μιὰ τόση τρυπίτσα μοῦ χαράξει τό μέ-
 τωπο
 Ὡ μία τρυπίτσα πού χωρᾷ ὅλο τὸν πόνο τῶν ἀν-
 θρώπων
 Ποιὸς εἶμαι; Ποῦ βρίσκομαι; Σκίστε τὰ ροῦχα
 μου ἐδῶ μπροστὰ στὸ στήθος
 Ἴσως θὰ βρεῖτε ἀκόμα τ' ὄνομά μου σκαλισμένο.
 Ποιὸς τὸ θυμᾶται;
 Ψάξτε τὰ ροῦχα μου ἀκόμα... Ἐδῶ ἤμουνά νεός
 22 μόλις χρονῶ
 Κι ἐδῶ μιὰ γυναῖκα πού σφίγγει μὲ λαχτάρα ἓνα
 παιδί στὴν αγκαλιά της.

(Ἐκλαιγε ἀλήθεια ὅταν ἔφευγα σὰν ἓνα μικρὸ κο-
 ριτσάκι).

Κι ἤθελε ἀκόμη...

Κι ἤθελε ἀκόμη πολὺ φῶς νὰ ξημερώσει. Ὅμως ἐγὼ
 Δὲν παραδέχτηκα τὴν ἡττα. Ἐβλεπα τώρα
 Πόσα κρυμμένα τιμαλφῆ ἔπρεπε νὰ σώσω
 Πόσες φωλιές νεροῦ νὰ συντηρήσω μέσα στὶς φλόγες.
 Μιλᾶτε, δείχνετε πληγὲς ἀλλόφρονες στοὺς δρόμους
 Τὸν πανικὸ πού στραγγαλίζει τὴν καρδιά σας σὰ σημαία
 Καρφώσατε σ' ἐξῶστες, μὲ σπουδὴ φορτώσατε τὸ ἐμπόρευμα
 Ἡ πρόγνωσίς σας ἀσφαλής: Θὰ πέσει ἡ πόλις.
 Ἐκεῖ, προσεχτικά, σὲ μιὰ γωνιά, μαζεῦω μὲ τάξη,
 Φράζω μὲ σύννεση τὸ τελευταῖο μου φυλάκιο
 Κρεμῶ κομμένα χέρια στοὺς τοίχους, στολίζω
 Μὲ τὰ κομμένα κρανία τὰ παράθυρα, πλέκω
 Μὲ κομμένα μαλλιά τὸ δίχτυ μου καὶ περιμένω.
 Ὅρθιος καὶ μόνος σὰν καὶ πρῶτα περιμένω.

Μιλῶ...

Μιλῶ γιὰ τὰ τελευταῖα σαλπίσματα τῶν νικημένων στρατιωτῶν
 Γιὰ τὰ κουρέλια ἀπὸ τὰ γιορτινά μας φορέματα
 Γιὰ τὰ παιδιά μας πού πουλᾶν τσιγάρα στοὺς διαβάτες

Μιλῶ γιὰ τὰ λουλούδια πού μαραθῆκανε στοὺς τάφους καὶ τὰ σαπίζει ἡ βροχὴ
 Γιὰ τὰ σπῆτια πού χάσκουνε δίχως παράθυρα σὰν κρανία ξεδοντιασμένα
 Γιὰ τὰ κορίτσια πού ζητιανεύουν δείχνοντας στὰ στήθια τὶς πληγές τους
 Μιλῶ γιὰ τὶς ξυπόλυτες μάνες πού σέρονται στὰ χαλάσματα
 Γιὰ τὶς φλεγόμενες πόλεις τὰ σωριασμένα κουφάρια σοὺς δρόμους
 Τοὺς μαστροποὺς ποιητὲς πού τρέμουνε τὶς νύχτες στὰ κατώφλια
 Μιλῶ γιὰ τὶς ἀτέλειωτες νύχτες ὅταν τὸ φῶς λιγοστεύει τὰ ξημερώματα
 Γιὰ τὰ φορτωμένα καμιόνια καὶ τοὺς βηματισμοὺς στὶς ὑγρὲς πλάκες
 Γιὰ τὰ προαύλια τῶν φυλακῶν καὶ γιὰ τὸ δάκρυ τῶν μελλοθανάτων.

Μὰ πιὸ πολὺ μιλῶ γιὰ τοὺς ψαράδες
 Π' ἀφήσανε τὰ δίχτυά τους καὶ πήρανε τὰ βήματά Του
 Κι ὅταν Αὐτὸς κουράστηκε αὐτοὶ δὲν ξαποστάσαν
 Κι ὅταν Αὐτὸς τοὺς πρόδωσε αὐτοὶ δὲν ἀρνηθῆκαν
 Κι ὅταν Αὐτὸς δοξάστηκε αὐτοὶ στρέψαν τὰ μάτια
 Κι οἱ σύντροφοὶ τους φτύνανε καὶ τοὺς σταυρῶναν
 Κι αὐτοὶ, γαλήνιοι, τὸ δρόμο παίρνουνε π' ἄκρη δὲν ἔχει
 Χωρὶς τὸ βλέμμα τους νὰ σκοτεινιάσει ἢ νὰ λυγίσει

Ὅρθιοι καὶ μόνοι μὲς στὴ φοβερὴ ἐρημία τοῦ πλήθους.

Ἐπιτάφιο

Ἐδῶ ἀναπαύεται
 Ἡ μόνη ἀνάπαυση τῆς ζωῆς του
 Ἡ μόνη του στερνὴ ἱκανοποίηση
 Νὰ κείτεται μαζὶ μὲ τοὺς ἀφέντες του
 Στὴν ἴδια κρύα γῆ, στὸν ἴδιο τόπο.

Αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ δρόμοι πού γνωρίσαμε...

Αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ δρόμοι πού γνωρίσαμε
 Ἄλλοτριο πλῆθος ἔρπει τώρα στὶς λεωφόρους
 Ἀλλάξαν καὶ τῶν προαστίων οἱ ὀνομασίες
 Ὑψώνονται ἄσυλα στὰ γήπεδα καὶ στὶς πλατείες.
 Ποιὸς περιμένει τὴν ἐπιστροφή σου; Ἐδῶ οἱ ἐπίγονοι
 Λιθοβολοῦν τοὺς ξένους, θύουν σ' ὁμοιώματα,
 Εἶσαι ἓνας ἄγνωστος μὲς στὸ ἄγνωστο ἐκκλησίασμα
 Κι ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ἀφορίζουνε τοὺς ξένους
 Ρίχνουνε στοὺς ἀλλόγλωσσους κατάρες

Ἐσὺ στοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους χάσου
 Στὶς δαιδαλώδεις κρύπτες πού δὲν προσεγγίζει
 Οὔτε φωνὴ ἀγριμιοῦ ἢ ἤχος τυμπάνου
 Ἐκεῖ δὲ θὰ σὲ βροῦν. Γιατί ἂν σ' ἀφορίσουν
 Κάποιοι –ἀναπόφευκτα– στὰ χεῖλη τους θὰ σὲ προφέρουν
 Οἱ σκέψεις σου θ' ἀλλοιωθοῦν, θὰ σοῦ ἀποδώσουν
 Ψιθυριστὰ προθέσεις, θὰ σὲ ὑμνήσουν.
 Μὲ τέτοιες προσιτὲς ἐπιτυχίες θὰ ἡττηθεῖς.
 Τεντώσου ἀπορρίπτοντας τῶν λόγων σου τὴν πανοπλία
 Κάθε ἐξωτερικὸ περίβλημά σου περιττὸ

Και τῆς Σιωπῆς τὸ μέγα διάστημα, ἔτσι,
Τεντώσου νὰ πληρώσεις συμπαγῆς.

Ἡ ἀπόφαση

Εἴστε ὑπὲρ ἢ κατὰ;
Ἔστω ἀπαντεῖστε μ' ἓνα ναι ἢ μ' ἓνα ὄχι.
Τὸ ἔχετε τὸ πρόβλημα σκεφετῆ
Πιστεύω ἀσφαλῶς πῶς σᾶς βασάνισε
Τὰ πάντα βασανίζουν στὴ ζωὴ
Παιδιά γυναῖκες ἔντομα
Βλαβερὰ φυτὰ χαμένες ὥρες
Δύσκολα πάθη χαλασμένα δόντια
Μέτρια φίλμς. Κι αὐτὸ σᾶς βασάνισε ἀσφαλῶς.
Μιλᾶτε ὑπεύθυνα λοιπόν. Ἔστω μὲ ναι ἢ ὄχι.
Σὲ σᾶς ἀνήκει ἡ ἀπόφαση.
Δὲ σᾶς ζητοῦμε πιά νὰ πάψετε
Τὶς ἀσχολίες σας νὰ διακόψετε τὴ ζωὴ σας
Τὶς προσφιλεῖς ἐφημερίδες σας· τὶς συζητήσεις
Στὸ κουρεῖο· τὶς Κυριακές σας στὰ γήπεδα.
Μιὰ λέξη μόνο. Ἐμπρὸς λοιπόν:
Εἴστε ὑπὲρ ἢ κατὰ;
Σκεφθεῖτε το καλά. Θὰ περιμένω.

If...

Ἄν - λέω ἄν...
ἂν ὅλα δὲ συνέβαιναν τόσο νωρὶς
ἢ ἀποβολὴ σου ἀπ' τὸ Γυμνάσιο στὴν Ε' τάξη,
μετὰ Χαϊδάρη, Ἀι-Στρατής, Μακρονήσι, Ἰτζεδίν,
ἂν στὰ 42 σου δὲν ἦσουν μὲ σπονδυλοαθρίτιδα
ἕστερα ἀπὸ τὰ εἴκοσι χρόνια τῆς φυλακῆς
μὲ δυὸ διαγραφές στὴν πλάτη σου, μιὰ δήλωση
ἀποκηρύξεως ὅταν σ' ἀπομονώσαν στὸ Ψυχιατεῖο
ἂν - σήμερα λογιστῆς σ' ἓνα κατάστημα ἐδωδύμων-
ἄχρηστος πιά γιὰ ὅλους, στιμμένο λεμόνι,
ξοφλημένη περίπτωση, μὲ ιδέες ἀπὸ καιρὸ ξεπερασμένες,
ἂν - λέω ἄν...
μὲ λίγη καλὴ θέληση ἐρχόνταν ὅλα κάπως διαφορετικὰ
ἢ ἀπὸ μία τυχαία σύμπτωση, ὅπως σὲ τόσοι καὶ τόσοι
συμμαθητές, φίλους, συντρόφους - δὲ λέω ἀβρόχοις ποσὶ
ἀλλὰ ἄν...
(Φτάνει. Μ' αὐτὰ δὲ γράφονται τὰ ποιήματα. Μὴν ἐπιμένεις.
Ἄλλον ἀέρα θέλουν γιὰ ν' ἀρέσουν, ἄλλη «μετουσίωση».
Τὸ παραρίξαμε στὴ θεματογραφία).

Ἀφιέρωση

Γιὰ τοὺς ἐρωτευμένους ποὺ παντρεύτηκαν
 Γιὰ τὸ σπίτι ποὺ χτίστηκε
 Γιὰ τὰ παιδάκια ποὺ μεγάλωσαν
 Γιὰ τὰ πλοία ποὺ ἄραξαν
 Γιὰ τὴ μάχη ποὺ κερδήθηκε
 Γιὰ τὸν ἄσωτο ποὺ ἐπέστρεψε
 Γιὰ ὅλα ὅσα τέλειωσαν χωρὶς ἐλπίδα πιά.

Προσχέδιο δοκιμίου πολιτικῆς ἀγωγῆς

Οἱ τσαγκαράδες νὰ φτιάσουν ὅπως πάντα γερὰ παπούτσια
 Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ νὰ συμμορφώνονται μὲ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου
 Οἱ τροχονόμοι νὰ σημειώνουν μὲ σχολαστικότητα τὶς παραβάσεις
 Οἱ ἐφοπλιστὲς νὰ καθελκύουν διαρκῶς νέα σκάφη
 Οἱ καταστηματαρχεὶς ν' ἀνοίγουν καὶ νὰ κλείνουν σύμφωνα μὲ τὸ ἐκάστοτε ὠράριο
 Οἱ ἐργάτες νὰ συμβάλλουν εὐσυνείδητα στὴν ἄνοδο τοῦ ἐπιπέδου παραγωγῆς
 Οἱ ἀγρότες νὰ συμβάλλουν εὐσυνείδητα στὴν κάθοδο τοῦ ἐπιπέδου καταναλώσεως
 Οἱ φοιτητὲς νὰ μιμοῦνται τοὺς δασκάλους τους καὶ νὰ μὴν πολιτικολογοῦν
 Οἱ ποδοσφαιριστὲς νὰ μὴ δωροδοκοῦνται πέραν ἑνὸς λογικοῦ ὁρίου
 Οἱ δικαστὲς νὰ κρίνουν κατὰ συνείδησιν καὶ ἐκτάκτως μόνον, κατ' ἐπιταγὴν
 Ὁ τύπος νὰ μὴ γράφει ὅ,τι πιθανὸν νὰ ἐμβάλλει εἰς ἀνησυχίαν τοὺς φορτοεκφορτωτάς
 Οἱ ποιητὲς ὅπως πάντα νὰ γράφουν ὠραία ποιήματα.

Σημ.: Πρόκειται περὶ προσχεδίου, ὡς ὁ τίτλος, καὶ προσφέρεται εἰς ἐλευθέραν δημοσίαν συζήτησιν. Μετὰ τὰς ἀκουσθησομένας ἀπόψεις θὰ γίνῃ τελικὴ ἐπεξεργασία ὑπὸ ὁμάδος ἐγκρίτων Ποιητῶν καὶ θὰ παραδοθεῖ εἰς τὸ κοινὸ πρὸς γνῶσιν καὶ ἀναμόρφωσιν.

Τώρα εἶναι ἀπλὸς θεατῆς...

Τώρα εἶναι ἀπλὸς θεατῆς
 Ἀσήμαντος ἀνθρωπάκος μέσα στὸ πλῆθος
 Τώρα πιά δὲ χειροκροτεῖ δὲ χειροκροτεῖται
 Ἐένος περιφέρεται στῶν ὁδῶν τὸ κάλεσμα-

Ἔρχονται ἀπὸ μακριὰ οἱ νέοι σαλπικτὲς
 Τῶν ἐπίλεκτων κλάσεων τοῦ μέλλοντος
 Οἱ κραυγὲς τοὺς γκρεμίζουν τὰ σαθρὰ τείχη
 Τήκουν τὴ λάσπη σὲ φωτεινοὺς ρυάκες
 Ἔρχονται οἱ ἀγνοί, οἱ ἀνυπόκριτοι.
 Οἱ βιαστὲς, οἱ ἀμέτοχοι, οἱ παρθένοι.
 Οἱ πονηροὶ συνδαιτυμόνες, οἱ ἀθῶοι
 Οἱ ληξίαρχοι τῶν ἡμερῶν μας
 Ἔρχεται τὸ μεγάλο παρανάλωμα
 Μέσα στοὺς πίδακες τῶν πρόσχαρων νερῶν.
 Ἔρχονται οἱ τελευταῖες προδιαγραφές

Μὰ τώρα αὐτὸς εἶναι ἀπλὸς θεατῆς
 Ἀνώνυμος ἀνθρωπάκος μέσα στὸ πλῆθος
 Μὲ τὰ χέρια στὸ στήθος σὰν ἔτοιμος νεκρὸς
 Τώρα πιά δὲ χειροκροτεῖ δὲ χειροκροτεῖται.
 (Νὰ ξέρεις πάντα τὸ πότε καὶ τὸ πῶς)

Τὸ πρωῖ

Τὸ πρωῖ
 Στις 5
 Ὁ ξηρὸς
 Μεταλλικὸς ἦχος
 Ὑστερα ἀπὸ τὰ φορτωμένα καμιόνια.
 Πὸν θρυμματίζουνε τὶς πόρτες τοῦ ὕπνου.
 Καὶ τὸ τελευταῖο «ἀντίο» τῆς παραμονῆς
 Καὶ οἱ τελευταῖοι βηματισμοὶ στὶς ὑγρὲς πλάκες
 Καὶ τὸ τελευταῖο σου γράμμα
 Στὸ παιδικὸ τετράδιο τῆς ἀριθμητικῆς
 Σὰν τοῦ μικροῦ παραθυριοῦ τὸ δίχτυ
 Πὸν τεμαχίζει μὲ κάθετες μαῦρες γραμμὲς
 Τοῦ πρωينوῦ χαρούμενου ἡλίου τὴν παρέλαση.

Χειμῶνας 1942

Ξημέρωσεν ὁ δείχτης πάλι Κυριακῆ.

Ἐφτὰ μέρες
 Ἡ μιὰ πάνω ἀπ' τὴν ἄλλη
 Δεμένες
 Ὀλόιδιες
 Σὰ χάντρες κατάμαυρες
 Κόμπο λογιῶν του Σεμιναρίου.

Μιὰ, τέσσερις, πενηνταδυό.
 Ἐξι μέρες ὅλες γιὰ μιὰ
 Ἐξι μέρες ἀναμονή
 Ἐξι μέρες σκέψη
 Γιὰ μιὰ μέρα
 Μόνο γιὰ μιὰ μέρα
 Μόνο γιὰ μιὰν ὥρα
 Ἀπόγευμα κι ἥλιος.

Ὡρες
 Ταυτισμένες
 Χωρὶς συνείδηση
 Προσπαθώντας μιὰ λάμψη
 Σὲ φόντο σελίδων
 Μὲ πένθιμο χρῶμα

Μιὰ μέρα ἀμφίβολης χαρᾶς
 Ἴσως μόνο μιὰν ὥρα
 Λίγες στιγμὲς
 Τὸ βράδυ ἀρχίζει πάλι ἡ ἀναμονή
 Πάλι μιὰν ἑβδομάδα, τέσσερις, πενηνταδυό

Σήμερα βρέχει ἀπ' τὸ πρωῖ.
 Ἐνα κίτρινο χιονόνερο.

Ἄτιτλο

(ὁ ποιητὴς ὑπογράφει ὡς: Μανουῆσος Φάσσης)

Στὸ ξενοδοχεῖο Macedonia
πλαγίασα σὲ μεταξωτὰ σεντόνια
εἶχανε καὶ μεταξωτὲς κουβέρτες
κι εἶπα: φέρτες.

Εἶπα καὶ στὴ ρεσεψιονίστα
πὼς μ' ἔπιασε μεγάλη νύστα.
Θέλω ἄνεση σουίτας
εἶμαι ποιητὴς τῆς ἥττας.

Εἶμαι γενιὰ τοῦ Ἀργυρίου
(οῦοῦ ρίου κι ἀντιοῦοῦ)
συνάδελφος τοῦ Κουλουφάκου
καὶ κάτσε κι ἄκου...

(ἀπόσπασμα)

Fair Play

(ὁ ποιητὴς ὑπογράφει ὡς: Μανοῦσος Φάσσης)

Τῶ φίλω Μ.Ἄν.

Πόσες χιλιάδες ὥρες πέρασαν μὲ συνεδρίαση,
σ' αχτίδες, κόβες καὶ κομματικούς πυρῆνες,
στὸ τέλος πάθαμε χρόνια νικοτινίαση
κι ὁ πονοκέφαλος οὔτε περνοῦσε μ' ασπιρίνες.

Μάθαμε ἀπ' ὄξω -βασικά- ὅλα τὰ προβλήματα
καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς πάλης
καὶ γίναμε τὰ δακτυλοδειχτούμενα τὰ βλήματα
κρατώντας τὸν Μάρξ – Ἐγκελς ὑπὸ μάλης.

Μέρα τὴ μέρα θὰ ῥχονταν ἡ Ἐπανάσταση
καὶ περιμένοντας πέρασαν τὰ χρόνια
κι ὁμως σ' τὸ λέγαν οἱ γονεῖς σου «ἄσ' τα σὺ
πάντα θὰ βρίσκονται στὸν κόσμο ἄλλα κωθώνια».

Πάντοτε ὁ καπιταλισμὸς βρίσκει περάσματα
καὶ ξεπερνᾷ τὶς δύσκολες τὶς κρίσεις.
Κι ἓνα πρωί: «Ἀπαγορεύονται τὰ ἄσματα
καὶ κοπιάστε στὸ τμήμα γιὰ ἀνακρίσεις».

Τώρα νὰ σπάσεις δὲν μπορεῖς πιά, σὲ χρωμάτισαν
καὶ σ' ἔχουν σὰν τὸν ποντικό μέσα στὴ φάκα
καὶ δὲν ξεφεύγεις ἀπὸ τοῦ χαφιέ τὸ μάτι σὰν
συναναστρέφεται τὸν καθ' ἓνα μαλάκα.

.....
Δὲν ἄκουσες ποτὲ τὴ μάνα σου τὴν ἄγια
σ' ἐνοχλοῦσε καὶ σένα τὸ κατεστημένο,
δὲν εἶδες γύρω σου χιλιάδες τὰ ναυάγια
δὲν τὸ χαμπάρισες πὼς τὸ παιχνίδι ἦταν στημένο.

Τάσος Λειβαδίτης - Ποιήματα

(1921-1988) ποιητής από την Αθήνα.

Αυτό το άστέρι είναι για όλους μας

V

Θά 'θελα νὰ φωνάξω τ' ὄνομά σου, ἀγάπη, μ' ὅλη μου τὴν δύναμη.
 Νὰ τ' ἀκούσουν οἱ χτίστες ἀπ' τὶς σκαλωσιὲς καὶ νὰ φιλιῶνται μὲ τὸν ἥλιο
 νὰ τὸ μάθουν στὰ καράβια οἱ θερμαστὲς καὶ ν' ἀνασάνουν ὅλα τὰ τριαντάφυλλα
 νὰ τ' ἀκούσει ἡ ἀνοιξη καὶ νὰ ῥχεται πιὸ γρήγορα
 νὰ τὸ μάθουν τὰ παιδιὰ γιὰ νὰ μὴν φοβοῦνται τὸ σκοτάδι,
 νὰ τὸ λένε τὰ καλάμια στὶς ἀκροποταμιές, τὰ τρυγόνια πάνω στοὺς φράχτες
 νὰ τ' ἀκούσουν οἱ πρωτεύουσες τοῦ κόσμου καὶ νὰ τὸ ξαναποῦνε μ' ὅλες τὶς καμπάνες τους
 νὰ τὸ κουβεντιάζουνε τὰ βράδια οἱ πλύστρες χαϊδεύοντας τὰ πρησμένα χέρια τους.

Νὰ τὸ φωνάξω τόσο δυνατὰ
 πὺν νὰ μὴν ξανακοιμηθεῖ κανένα ὄνειρο στὸν κόσμο
 καμιά ἐλπίδα πιά νὰ μὴν πεθάνει.

Νὰ τ' ἀκούσει ὁ χρόνος καὶ νὰ μὴν σ' ἀγγίξει, ἀγάπη μου, ποτέ.

IV

Ναὶ ἀγαπημένη μου,
 ἐμεῖς γι' αὐτὰ τὰ λίγα κι ἀπλὰ πράγματα πολεμᾶμε
 γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἔχουμε μία πόρτα, ἓν' ἄστρο, ἓνα σκαμνὶ
 ἓνα χαρούμενο δρόμο τὸ πρῶνι
 ἓνα ἤρεμο ὄνειρο τὸ βράδι.
 Γιὰ νὰ ἔχουμε ἓναν ἔρωτα πὺν νὰ μὴ μᾶς τὸν λερώσουν
 ἓνα τραγούδι πὺν νὰ μποροῦμε νὰ τραγουδάμε

Ὅμως αὐτοὶ σπᾶνε τὶς πόρτες μας
 πατᾶνε πάνω στὸν ἔρωτά μας.
 Πρὶν ποῦμε τὸ τραγούδι μας
 μᾶς σκοτώνουν.

Μᾶς φοβοῦνται καὶ μᾶς σκοτώνουν.
 Φοβοῦνται τὸν οὐρανὸ πὺν κοιτάζουμε
 φοβοῦνται τὸ πεζούλι πὺν ἀκουμπᾶμε
 φοβοῦνται τὸ ἀδράχτι τῆς μητέρας μας καὶ τὸ ἀλφαβητάρι τοῦ παιδιοῦ μας
 φοβοῦνται τὰ χέρια σου πὺν ξέρουν νὰ ἀγγαλιάζουν τόσο τρυφερὰ
 καὶ νὰ μοχτοῦν τόσο ἀντρίκια
 φοβοῦνται τὰ λόγια πὺν λέμε οἱ δύο μας μὲ φωνὴ χαμηλωμένη
 φοβοῦνται τὰ λόγια πὺν θὰ λέμε αὐριο ὅλοι μαζὶ
 μᾶς φοβοῦνται, ἀγάπη μου, καὶ ὅταν μᾶς σκοτώνουν
 νεκροὺς μᾶς φοβοῦνται πιὸ πολὺ.

Σὲ περιμένω παντοῦ

Κι ἂν ἔρθει κάποτε ἡ στιγμή νὰ χωριστοῦμε, ἀγάπη μου,
μὴ χάσεις τὸ θάρρος σου.
Ἡ πιὸ μεγάλη ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι νὰ ἔχει καρδιά.
Μὰ ἡ πιὸ μεγάλη ἀκόμα, εἶναι ὅταν χρειάζεται
νὰ παραμερίσει τὴν καρδιά του.

Τὴν ἀγάπη μας αὐριο, θὰ τὴ διαβάζουν τὰ παιδιὰ στὰ
σχολικὰ βιβλία, πλάι στὰ ὀνόματα τῶν ἄστρον καὶ τὰ
καθήκοντα τῶν συντρόφων.
Ἄν μοῦ χάριζαν ὅλη τὴν αἰωνιότητα χωρὶς ἐσένα,
θὰ προτιμοῦσα μιὰ μικρὴ στιγμή πλάι σου.

Θὰ θυμᾶμαι πάντα τὰ μάτια σου, φλογερὰ καὶ μεγάλα,
σὰ δύο νύχτες ἔρωτα, μὲς στὸν ἐμφύλιο πόλεμο.

Ἄ! ναί, ξέχασα νὰ σοῦ πῶ, πῶς τὰ στάχια εἶναι χρυσὰ κι
ἀπέραντα, γιατί σ' ἀγαπῶ.

Κλείσε τὸ σπίτι. Δώσε σὲ μιὰ γειτόνισσα τὸ κλειδί καὶ
προχώρα. Ἐκεῖ ποῦ οἱ φαμίλιες μοιράζονται ἓνα ψωμί στὰ
ὀκτώ, ἐκεῖ ποῦ κατρακυλάει ὁ μεγάλος ἴσκιος τῶν
ντουφεκισμένων. Σ' ὅποιο μέρος τῆς γῆς, σ' ὅποια ὥρα,
ἐκεῖ ποῦ πολεμᾶνε καὶ πεθαίνουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ ἓνα
καινούργιο κόσμο... ἐκεῖ θὰ σὲ περιμένω, ἀγάπη μου!

Αὐτὸς ποὺ σωπαίνει

Τὸ σοῦρουπο ἔχει πάντα τὴ θλίψη
ένος ἀτέλειωτου χωρισμοῦ
Κι ἐγὼ ἔζησα σὲ νοικιασμένα δωμάτια
μὲ τὶς σκοτεινὲς σκάλες τους
ποῦ ὀδηγοῦνε
ἄγνωστο ποῦ...

Μὲ τὶς μεσόκοπες σπιτονοικοκυρὲς
ποῦ ἀρνοῦνται
κλαῖνε λίγο
κι ὕστερα ἐνδίδουν
καὶ τ' ἄλλο πρωί,
ἀερίζουν τὸ σπίτι
ἀπ' τοὺς μεγάλους στεναγμούς...

Στὰ παλαικὰ κρεβάτια
μὲ τὰ πόμολα στὶς τέσσερις ἄκρες
πλάγιασαν κι ὄνειρεύτηκαν
πολλοὶ περαστικοὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου
κι ὕστερα ἀποκοιμήθηκαν
γλυκεῖς κι ἀπληροφόρητοι
σὰν τοὺς νεκροὺς στὰ παλιὰ κοιμητήρια

Ὅμως ἐσὺ σωπαίνεις...
Γιατί δὲ μιλάς;
Πές μου!
Γιατί ἤρθαμε ἐδῶ;
Ἀπὸ ποῦ ἤρθαμε;

Κι αὐτὰ τὰ ἱερογλυφικά τῆς βροχῆς πάνω στὸ χῶμα;
Τί θέλουν νὰ ποῦν;

Ὡ, ἂν μπορούσες νὰ τὰ διαβάσεις!!!
Ὅλα θὰ ἄλλαζαν...

Ὅταν τέλος, ὕστερα ἀπὸ χρόνια ξαναγύρισα...
δὲ βρῆκα παρὰ τοὺς ἴδιους ἔρημους δρόμους,
τὸ ἴδιο καπνοπωλεῖο στὴ γωνιά...

Κι ὁλόκληρο τὸ ἄγνωστο
τὴν ὥρα πὸν βραδιάζει...

Ὁ ἐπίλογος

Κι ἂν ἔφτασα τόσο μακριά, ἦταν γιὰ νὰ μὴν ἀκούσω πὸν δὲ μοῦ ἀποκρίθηκαν
κι ἄχ, πλανήθηκα πολὺ σὲ δρόμους, ἀκολουθώντας τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, κληρονόμος μιᾶς ἀνεξήγητης ὥρας: τότε
πὸν ὅλα θὰ ἐξηγηθοῦν,
.....χωρὶς λόγια ἢ καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχουμε καν — ὅταν, τέλος, ξαναγύρισα ἢ πόλη εἶχε λεηλατηθεῖ, τὰ
βαγόνια ἀναποδογυρισμένα,
.....ἢ ἐξέγερση ἦταν πιά παρελθὸν κι ὅσοι ἀπομεναν ὄρθιοι πυροβολοῦσαν ἀκόμα
γιὰ ἓνα φτωχὸ ἔπαθλο στὰ ὑπαίθρια σκοπευτήρια
.....καὶ τὸ βράδυ «τί ὥρα εἶναι;» ρωτᾶς, «ὄχτώ» σου ἀπαντᾶνε, μὲ τέτοιες ἄθλιες βεβαιότητες ζοῦμε
καὶ κανεὶς δὲν εἶδε τὸ ἔγκλημα — ἀφοῦ τὸ τέλειο ἔγκλημα ἔγινε
.....ἐκεῖ πὸν δὲν μπορεῖ πιά τίποτα νὰ συμβεῖ. Ὅμως ἐγὼ ὑπῆρξα ἀνυπόμονος
σὰν κάποιον πὸν ἀνοίγει τὴν ὀμπρέλα του σὲ καιροὺς ξηρασίας (ἴσως γιὰτὶ δὲ θέλει νὰ ξεχάσει),
.....ἢ κάποιον πὸν ντύνεται γυναῖκα γιὰ νὰ πεῖ ἓνα ψέμα ἀκόμα παιδικὸ —
μὴ μ' ἀδικεῖτε, λοιπόν, ἂν ἔκλεισα τὰ μάτια, ἦταν γιὰ νὰ ὑπερασπίσω τὸν κόσμον
.....ἢ θυμόμουν τὰ χέρια τῆς μητέρας καθὼς ἔβαζαν τὴ σκουῖπα πίσω ἀπ' τὴ χαλαρωμένη πόρτα
..... — στερεώνοντας ἴσως κάτι πιὸ μακρινὸ,
.....ἐνῶ τὸ κοιμητήρι, ἀντίκρου, θροῖζε ἀπαλά, σὰν τὸ σύντομο ἐπίλογο ἑνὸς μυστηρίου.

Τάσος Λειβαδίτης, Ὁ ἐπίλογος, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Ἀνακάλυψη, ἐνότητα, Ἐκκρεμότητες, Τόμος 2 τῆς τρίτομης
ἐκδόσεως τοῦ Κέδρου, σελίδα 362

Καντάτα

Ἐνα περίεργο ἐπεισόδιο διαβάζαμε τελευταία στὶς ἐφημερίδες,
ἓνας ἄντρας πῆγε σ' ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ «σπίτια»,
πῆρε μιὰ γυναῖκα,
μὰ μόλις μπαίνουν στὸ δωμάτιο,
ἀντὶ νὰ γδυθεῖ καὶ νὰ ἐπαναλάβει τὴν αἰώνια κίνηση,
γονάτισε μπροστὰ τῆς, λέει, καὶ τῆς ζητοῦσε νὰ τὸν ἀφήσει
νὰ κλάψει στὰ πόδια τῆς. Ἐκεῖνη βάζει τὶς φωνές,
«ἐδῶ ἔρχονται γιὰ ἄλλα πράγματα»,
οἱ ἄλλοι ἀπ' ἔξω δώστου χτυπήματα στὴν πόρτα.
Μὲ τὰ πολλὰ ἀνοιξαν καὶ τὸν διώξαν μὲ τὶς κλωτσιές
— ἀκοῦς ἐκεῖ διαστροφή νὰ θέλει, νὰ κλάψει μπρὸς σε μιὰ γυναῖκα.
Ἐκεῖνος ἔστριψε τὴ γωνία καὶ χάθηκε καταντροπιασμένος.
Κανεὶς δὲν τὸν ξανάδε πιά.
Καὶ μόνο ἐκεῖνη ἢ γυναῖκα,
θὰ ὀρθεῖ ἢ ἀναπότρεπτη ὥρα μιὰ νύχτα, πὸν θὰ νοιώσει τὸν τρόπο ξαφνικά,

πώς στέρησε τὸν ἑαυτὸ τῆς ἀπ' τὴν πιὸ βαθιά,
τὴν πιὸ μεγάλη ἐρωτικὴ πράξη
μὴν ἀφήνοντας ἕναν ἄντρα νὰ κλάψει στὰ πόδια της.

Ἐκμυστήρευση

Κι μιὰ μέρα θέλω νὰ γράψουν στὸν τάφο μου: ἔζησε στὰ σύνορα
μιᾶς ἀκαθόριστης ἡλικίας καὶ πέθανε γιὰ πράγματα μακρινὰ πού
.....εἶδε κάποτε σ' ἕνα ἀβέβαιο ὄνειρο.

Τάσος Λειβαδίτης, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Τὰ χειρόγραφα τοῦ φθινοπώρου (1990)

Ἐπιστροφή ἀπ' τὸ φαρμακεῖο

Συνέβη χωρὶς ποτὲ νὰ καταλάβω πῶς — ἡ μητέρα εἶχε πονοκέφαλο,
.....θυμᾶμαι, καὶ μ' ἔστειλαν στὸ φαρμακεῖο,
στὸ γυρισμό, εἶναι ἡ ἀλήθεια, χάζεψα λίγο, κοροΐδεψα ἕναν γέρο,
.....τρόμαξα μὲ μιὰ πέτρα δύο πουλιὰ
κι ὥσπου νὰ στρίψω πάλι τὸ δρόμο
οὔτε σπίτι, οὔτε νεότητά πιά.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἐπιστροφή ἀπ' τὸ φαρμακεῖο (Coming home from the Pharmacy), ἀπὸ τὴ συλλογὴ
Ἀνακάλυψη, ἐνότητα, Σημειώσεις, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἐκδόσεως τοῦ Κέδρου, σελίδα 302

Τὸ δεῖπνο

.....Ἄντρες μὲ μακριὲς λόγχες κρατοῦσαν ἀκόμα καὶ τὴν ἀναπνοὴ μᾶς μακριὰ ἀπ' τὸ στρωμένο τραπέζι.
Μὰ ἐκεῖνον, πού τόλμησε καὶ προχώρησε, τὸν κάρφωσαν καὶ τὸν σήκωσαν ψηλά,
.....πάνω ἀπ' ὅλους τοὺς συνδαιτυμόνες.

Τάσος Λειβαδίτης, Τὸ δεῖπνο, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς
τρίτομης ἐκδόσεως τοῦ Κέδρου, σελίδα 35

Ταξίδι

Στὴ Λοῦλα, πού δὲ θὰ τὸ διαβάσει

.....Ζοῦσε τὴν τελευταία τοῦ ὥρα. Στὸ σταθμό, νύχτα, περίμενε τὸ τρένο, πού θὰ 'πέφτε μπροστά του νὰ
τελειώνει. Ἄξαφνα, ἀπὸ μιὰ παλιὰ ξεχασμένη παρόρμηση ἀνέβηκε στὴ γραμμὴ νὰ περπατήσει, ὅπως
ἄλλοτε, πού ἦταν ἕνα αἰώνιο παιδί. Τότε, μ' ἔκπληξη, εἶδε τὴ μικρὴ πεθαμένη ἐξαδέλφη νὰ περπατᾷ ἐπὶ
ἄλλῃ γραμμῇ, ἀπλώνοντας τοῦ τὸ χέρι, γιὰ νὰ κρατηθοῦν, πιὸ στέρεα, πάνω ἀπ' τ' ὄνειρο.
.....Περπάτησαν ὥρα, χαμογελώντας ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, κι ὅταν πέρασε τυφλὸ τὸ τρένο, βουίζοντας, τὰ δύο
παιδιὰ χειροπιασμένα συνέχιζαν νὰ προχωρᾶνε πάνω στὶς ράγες,
.....ἐνῶ τὸ πτώμα ἑνὸς ἄντρα κείτονταν πιὸ ἐκεῖ.

Τάσος Λειβαδίτης, Ταξίδι, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς
τρίτομης ἐκδόσεως τοῦ Κέδρου, σελίδα 34

Περιπέτεια

.....Ἀπ' τὸν πατέρα μου κληρονόμησα αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο χέρι κι ἀπ' τὴ μητέρα μου ἕνα μεγάλο φτερό,
ἀπὸ κείνα πού ἔβγαζε ἀπ' τὴν ψυχὴ της καὶ τὰ κάρφωνε στὸ ἀστεῖο καπέλο τῆς — εἶναι ἀπὸ τότε πού τὶς
νύχτες ἡ παλιὰ ντουλάπα ἀνοίγει μόνη της καὶ βγαίνει ἡ λαιμητόμος, ἐγὼ παλεύω μαζί της, παίρνω τὸν

μπαλντά και την κάνω κομμάτια, ύστερα καταπίνω τις σανίδες για να μην τις βρουν, πολλοί ναυαγοί σώθηκαν έτσι.

.....Χρόνια έζησα τρέμοντας τις πόρτες, ώσπου μάζεψα τα χαρτιά μου, τις τύψεις μου κι έφυγα. Μά στον πρώτο σταθμό είδα πάλι εκείνο το παιδικό φτερό και κατέβηκα.

.....Από τότε έμεινα για πάντα στην Κόλαση.

Τάσος Λειβαδίτης, Περιπέτεια, από τη συλλογή Νυχτερινός επισκέπτης (1972), ένότητα, Διασπορά, Τόμος 2 της τρίτομης έκδοσης του Κέδρου, σελίδα 30

Γυμνά χέρια

.....Κανείς δε θα μάθει ποτέ με πόσες άγρυπνίες συντήρησα τη ζωή μου, γιατί έπρεπε να προσέχω, κινδυνεύοντας κάθε στιγμή απ' την καταχθόνια δύναμη, που κρατούσε αυτήν την αδιατάρακτη τάξη, φυσικά, όπως ήμουν φιλάσθενος, τέτοιες προσπάθειες με κούραζαν, προτιμούσα, λοιπόν, πλαγιασμένος να βλέπω κρυμμένο το μυστικό που φθείρουμε ζώντας, και πώς θα επιστρέψουμε με άδεια χέρια

.....και συχνά αναρωτιόμουν, πόσοι να υπάρχουν, αλήθεια, στο σπίτι, καμιά φορᾶ, μάλιστα, μετρούσα τα γάντια τους για να το εξακριβώσω, μα ήξερα πώς ήταν κι οι άλλοι, που πονούσαν με γυμνά χέρια, άλλοτε πάλι έρχονταν ξένοι που δεν ξανάφευγαν, κι ἄς μην τους έβλεπα, έβλεπα, όμως, τους άμαξάδες τους που γερούσαν και πέθαιναν έξω στο δρόμο,

.....ώσπου βράδιαζε σιγά σιγά, κι άκουγόταν ή ἄρπα, που ίσως, βέβαια, και να μην ήταν ἄρπα, αλλά ή άθανατη αυτή θλίψη που συνοδεύει τους θνητούς.

Τάσος Λειβαδίτης, Γυμνά χέρια, από τη συλλογή Νυχτερινός επισκέπτης (1972), ένότητα, Απ' το ήμερολόγιο ενός ύπηρέτη, Τόμος 2 της τρίτομης έκδοσης του Κέδρου, σελίδα 80

Γυμνά χέρια

.....Κανείς δε θα μάθει ποτέ με πόσες άγρυπνίες συντήρησα τη ζωή μου, γιατί έπρεπε να προσέχω, κινδυνεύοντας κάθε στιγμή απ' την καταχθόνια δύναμη, που κρατούσε αυτήν την αδιατάρακτη τάξη, φυσικά, όπως ήμουν φιλάσθενος, τέτοιες προσπάθειες με κούραζαν, προτιμούσα, λοιπόν, πλαγιασμένος να βλέπω κρυμμένο το μυστικό που φθείρουμε ζώντας, και πώς θα επιστρέψουμε με άδεια χέρια

.....και συχνά αναρωτιόμουν, πόσοι να υπάρχουν, αλήθεια, στο σπίτι, καμιά φορᾶ, μάλιστα, μετρούσα τα γάντια τους για να το εξακριβώσω, μα ήξερα πώς ήταν κι οι άλλοι, που πονούσαν με γυμνά χέρια, άλλοτε πάλι έρχονταν ξένοι που δεν ξανάφευγαν, κι ἄς μην τους έβλεπα, έβλεπα, όμως, τους άμαξάδες τους που γερούσαν και πέθαιναν έξω στο δρόμο,

.....ώσπου βράδιαζε σιγά σιγά, κι άκουγόταν ή ἄρπα, που ίσως, βέβαια, και να μην ήταν ἄρπα, αλλά ή άθανατη αυτή θλίψη που συνοδεύει τους θνητούς.

Τάσος Λειβαδίτης, Γυμνά χέρια, από τη συλλογή Νυχτερινός επισκέπτης (1972), ένότητα, Απ' το ήμερολόγιο ενός ύπηρέτη, Τόμος 2 της τρίτομης έκδοσης του Κέδρου, σελίδα 80

Περιμένοντας το βράδυ

Δέν ξέρω πώς, δέν ξέρω πού, δέν ξέρω πότε, όμως τα βραδιά κάποιος κλαίει πίσω από την πόρτα

κι ή μουσική είναι φίλη μας – και συχνά μέσα στον ύπνο

ακούμε τα βήματα παλιών πνιγμένων ή περνούν μές

στον καθρέφτη πρόσωπα

που τα είδαμε κάποτε σ' ένα δρόμο ή ένα παράθυρο

και ξανάρχονται επίμονα

σαν ένα ἄρωμα απ' τη νιότη μᾶς – το μέλλον είναι άγνωστο

το παρελθόν ένα αίνιγμα

ή στιγμή βιαστική κι άνεξηγήτη.

Οί ταξιδιώτες χάθηκαν στο βάθος

ἄλλους τοὺς κράτησε γιὰ πάντα τὸ φεγγάρι
οἱ καγκελόπορτες τὸ βράδυ ἀνοίγουνε μ' ἓνα λυγμὸ
οἱ ταχυδρόμοι ξέχασαν τὸ δρόμο
κι ἡ ἐξήγηση θὰ ῥθει κάποτε
ὅταν δὲν θὰ χρειάζεται πια καμία ἐξήγηση

Ἄ, πόσα ρόδα στὸ ἡλιοβασίλεμα – τί ἔρωτες Θέε μου, τί ἡδονές
τί ὄνειρα,
ἄς πᾶμε τώρα νὰ ἐξαγνιστοῦμε μὲς στὴ λησμονιά.

Ὁ μουσικὸς

.....Συχνὰ τὴ νύχτα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, ἔφτανα σὲ μιὰ ἄλλη πόλη, δὲν ὑπῆρχε παρὰ μόνο ἓνας γέρος,
ποὺ ὄνειρευόταν κάποτε νὰ γίνεи μουσικὸς, καὶ τώρα καθόταν μισόγυμνος μὲς στὴ βροχή – μὲ τὸ σακάκι τοῦ
εἶχε σκεπάσει πάνω στὰ γόνατα τοῦ ἓνα παλιό, φανταστικὸ βιολί, «τὸ ἀκοῦς;» μοῦ λέει, «ναί, τοῦ λέω, πάντα
τὸ ἀκούγα»,
.....ἐνῶ στὸ βάθος τοῦ δρόμου τὸ ἄγαλμα διηγόταν στὰ πουλιὰ τὸ ἀληθινὸ ταξίδι.

Τάσος Λειβαδίτης, Ὁ μουσικὸς, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2
τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 40

Βιβλικὸ τοπίο Β'

.....Βάρβαρες φυλές μὲ μεγάλα πέλαμα ἀνασκαψαν τὴν πατρικὴ γῆ καὶ μόνο ἓνα χάνι ἐρειπωμένο ἔστεκε
ἀκόμα πλαί στὸ δρόμο, ὅπου ἄφηναν τὶς ψεῖρες τοὺς οἱ περαστικοί,
.....σὰν τὸν ποιητὴ στὸ ἔλεος ὅλου του κόσμου.

Τάσος Λειβαδίτης, Βιβλικὸ τοπίο Β', ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά,
Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 28

Συμφωνία ἄρ. 1

Ἔστερα εἶδαμὲ πὼς δὲν ἦτανε πρόσωπα
μὰ οἱ σιωπηλὲς χειρονομίες τοῦ ἡλιοβασιλέματος...
σὰν ἓνας θεὸς ποὺ τὸν ξέχασαν κι ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ χρόνου
καλοῦσε βοήθεια.

Ὁ οὐρανὸς ἀμίλητος καὶ σταχτὺς
τὸ ἴδιο ἀδιάφορος καὶ γιὰ τοὺς νικητὲς καὶ γιὰ τοὺς νικημένους.
Εἶδες ποτέ σου μὲς στὰ μάτια τῶν νικημένων στρατιώτων
τὴν πικρὴ θέληση νὰ ζήσουν!

Ἡ δυστυχία σὲ κάνει πάντα νὰ ἀναβάλεις – ἔφυγε ἡ ζωὴ.
οἱ φίλοι εἶχαν χαθεῖ
κι οἱ ἐχθροὶ ἦταν μικρόψυχοι γιὰ νὰ μπορεῖς νὰ τρέφεις ἀπ' τὸ μῖσος σου...

...καὶ τὰ μάτια σου βουρκώνουν, θαμπωμένα ξαφνικὰ
ἀπὸ τοὺς παλιοὺς λησμονημένους θεοὺς καὶ τὶς παντοδύναμες
παιδικὲς εὐπιστίες...

Πάνω στὰ ὑγρά τσαλακωμένα σεντόνια μαραίνονταν τὸ γέλιο
τῶν ἀγέννητων παιδιῶν...
καὶ σμίγουν καὶ χωρίζουν οἱ ἄνθρωποι
καὶ δὲν παίρνει τίποτα ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον.

Γιατί ὁ ἔρωτας εἶναι ὁ πιὸ δύσκολος δρόμος νὰ γνωριστοῦν.

Γιατί οἱ ἄνθρωποι, σύντροφε, ζοῦν ἀπὸ τὴ στιγμή
ποῦ βρίσκουν μιὰ θέση
στὴ ζωὴ τῶν ἄλλων.

Καὶ τότε κατάλαβες γιατί οἱ ἀπελπισμένοι
γίνονται οἱ πιὸ καλοὶ ἐπαναστάτες.

Καὶ μένουμε ἀνυπεράσπιστοι ξαφνικά, σὰν ἕνα νικητὴ
μπροστὰ στὸ θάνατο
ἢ ἕνα νικημένον ἀντίκρου στὴν αἰωνιότητα...

Μεγάλες λέξεις δὲ λέγαν πιά τίποτα καὶ τίς πετοῦσαν στοὺς
ὄχετούς.

Ἄ, ἐσὺ δὲν εἶδες ποτέ τὸ ἴδιο τὸ χέρι σου νὰ σὲ σημαδεύει ἀλύπητα
ἀπ' τὸ βάθος τῶν περασμένων.

...Θέ μου πόσο ἦταν ὁμορφη
σὰν ἕνα φωτισμένο δέντρο μιὰ παλιὰ νύχτα τῶν Χριστουγέννων...

Συχώρα μέ, ἀγάπη μου, ποὺ ζοῦσα πρὶν νὰ σὲ γνωρίσω.

Μισῶ τὰ μάτια μου ποὺ πιά δὲν καθρεφτίζουν τὸ χαμόγελό σου...

Ἡ πλατεῖα θὰ μείνει ἔρημη
σὰ μιὰ ζωὴ ποὺ ὅλα τάδωσε, κι ὅταν ζήτησε κι αὐτὴ
λίγη ἐπιείκεια
τῆς τὴν ἀρνήθηκαν.

Χωρὶς ὄνειρα νὰ μᾶς ξεγελάσουνε καὶ δίχως φίλους πιά
νὰ μᾶς προδώσουν...

Γιατί οἱ ἄνθρωποι ὑπάρχουν ἀπ' τὴ στιγμή ποὺ βρίσκουνε
μιὰ θέση
στὴ ζωὴ τῶν ἄλλων.

Ἡ
ἕνα θάνατο
γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων...

[Ἀπόσπασματα]

Μυστικὴ πύλη

.....Φτεροῦγες σάλευαν κάτω ἀπ' τὰ ἐπιπλα, καὶ στὸ βάθος ὁ σκοτεινὸς καθρέφτης ἔκανε τὰ παιδιά ν'
ἀρρωσταίνουν συχνά, γιατί δὲν ἤθελαν νὰ μεγαλώσουν,
.....ἡ μητέρα ἔκλαιγε καὶ με παρακαλοῦσε νὰ κατέβω, μὰ ἐμένα ἦταν ἡ μοῖρα μου νὰ περπατάω στὸ ταβάνι,
μιὰ μάχη δική μου, μητέρα, ὅπου πάντα ὁ νεκρὸς ἦμουν ἐγώ.
.....Γι' αὐτὸ ἤξερα καὶ τῶν οὐρανῶν τὴ μυστικὴ ὑπόγεια πύλη.

Τάσος Λειβαδίτης, Μυστική πύλη, από τη συλλογή Νυχτερινός επισκέπτης (1972), ένότητα, Διασπορά, Τόμος 2 της τρίτομης έκδοσης του Κέδρου, σελίδα 21

Ποῦ εἶσαι

Ἔβρεχε ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἔβρεχε
ἀνέβηκα τὰ σκαλιὰ κανεῖς στὴν κάμαρα
Ἔβρεχε; ἔτρεμε στ' ἀνοιχτὸ παράθυρο ἢ κουρτίνα
Ἔβρεχε...

«Φεύγω μὴ ζητήσεις νὰ με βρεῖς. Ἀγαπῶ ἄλλον!», ἔγραφε
Ἀγαπῶ ἄλλον;
Ποῦ εἶσαι; Ποῦ νὰ πάω;
Φυσάει, κρυώνω;
Ποῦ εἶσαι; Ποῦ νὰ πάω;
Φυσάει, κρυώνω;
Οἱ δρόμοι λασπωμένοι, κίτρινα φῶτα, ἔβρεχε

Ζευγάρια ἀγκαλιασμένα κάτω ἀπ' τὶς ὀμπρέλες τους
σὲ λίγο θὰ ἀνάβουνε τὸ φῶς
Θὰ κοιτάζονται στὰ μάτια καὶ θὰ πετᾶν ἀπὸ πάνω τους ὅλη τὴ μοναξιά
Οἱ φωτεινὲς ρεκλάμες ἀνοιγοκλείνουνε τὰ μάτια τους
Ἵλα στὴν ἐποχὴ μᾶς διαφημίζονται γιατί ὄχι καὶ αὐτὸ ...
Ἔβρεχε

«Ἀγαπῶ ἄλλον!»
Μὲ κόκκινα πελώρια γράμματα θὰ ἔτᾶν ὑπέροχη διαφήμιση
γιατί ὄχι καὶ αὐτό: «Ἀγαπῶ ἄλλον!»
«Θὰ ἀγαπῶ ἄλλον»;
Ποῦ εἶσαι;
Ποῦ νὰ πάω;
Φυσάει κρυώνω
Ποῦ εἶσαι;

Ἀλλὰ τὰ βράδια

Καὶ νὰ ποῦ φτάσαμε ἐδῶ
Χωρὶς ἀποσκευές
Μὰ μ' ἓνα τόσο ὠραῖο φεγγάρι
Καὶ ἐγὼ ὄνειρεύτηκα ἓναν καλύτερο κόσμο
Φτωχὴ ἀνθρωπότητα, δὲν μπόρεσες
οὔτε ἓνα κεφαλαῖο νὰ γράψεις ἀκόμα
Σὰ σανίδα ἀπὸ θλιβερὸ ναυάγιο
ταξιδεύει ἢ γηραιά μας ἡπειρος

Ἀλλὰ τὰ βράδια τί ὁμορφα
ποῦ μυρίζει ἡ γῆ

Βέβαια ἀγάπησε
τὰ ἰδανικά της ἀνθρωπότητας,
ἀλλὰ τὰ πουλιὰ
πετοῦσαν πιὸ πέρα

Σκληρός, ἄκαρδος κόσμος,
ποῦ δὲν ἀνοιξε ποτὲ μίαν ὀμπρέλα

πάνω απ' τὸ δέντρο ποὺ βρέχεται

Ἀλλὰ τὰ βράδια τί ὄμορφα
ποῦ μυρίζει ἡ γῆ

Ἔστερα ἀνακάλυψαν τὴν πυξίδα
γιὰ νὰ πεθαίνουν κι ἄλλοῦ
καὶ τὴν ἀπληστία
γιὰ νὰ μένουν νεκροὶ γιὰ πάντα

Ἀλλὰ καθὼς βραδιάζει
ἓνα φλάουτο κάπου
ἢ ἓνα ἄστρο συνηγορεῖ
γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα

Ἀλλὰ τὰ βράδια τί ὄμορφα
ποῦ μυρίζει ἡ γῆ

Καθὼς μένω στὸ δωμάτιό μου,
μοῦ ῥχονται ἄξαφνα φαεινὲς ιδέες
Φοράω τὸ σακάκι τοῦ πατέρα
κι ἔτσι εἴμαστε δύο,
κι ἂν κάποτε μ' ἄκουσαν νὰ γαβγίζω
ἦταν γιὰ νὰ δώσω
ἓναν ἀέρα ἐξοχῆς στὸ δωμάτιο

Ἀλλὰ τὰ βράδια τί ὄμορφα
ποῦ μυρίζει ἡ γῆ

Κάποτε θὰ ἀποδίδουμε δικαιοσύνη
μ' ἓνα ἄστρο ἢ μ' ἓνα γιασεμί
σὰν ἓνα τραγοῦδι ποὺ καθὼς βρέχει
παίρνει τὸ μέρος τῶν φτωχῶν

Ἀλλὰ τὰ βράδια τί ὄμορφα
ποῦ μυρίζει ἡ γῆ!

Δῶς μου τὸ χέρι σου..
Δῶς μου τὸ χέρι σου

Ἐνοχή

.....Τὸ ζητοῦσαν, λοιπόν, σὲ τί εἶχα φταίξει, ἐμένα τὸ μόνο μου ἔγκλημα ἦταν ὅτι δὲν μπόρεσα νὰ
μεγαλώσω, κυνηγημένος πάντα, ποῦ νὰ βρεῖς καιρὸ, ἔτσι ἐμείνα εὐπιστος κι ἀγκάλιαζα τὸ κρύο σίδερο τῆς
γέφυρας.

.....Ἐνῶ απ' τὸ βάθος, μακριά, μὲ κοίταζε σὰν ξένο ἢ πιὸ δική μου ζωή.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἐνοχή, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς
τρίτομης ἐκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 25

Χωρὶς ἐπάγγελμα

.....Βράδιαζε και χτυπούσαν ακόμα τὰ σφυριά στήνοντας τὸ ἰκρίωμα, δὲν εἶχαν ἀκούσει τὴ μεγάλη εἶδηση τοῦ αἵματος, δὲν ξέρανε πὼς εἶχα δραπετεύσει κι ἔγλειφα κιόλας τὴ χυμένη ζάχαρη στὸ πάτωμα, μὴν τρίξουν τὰ βήματα τῆς παραδουλεύτρας καὶ τὴ διώξουν.
Ὅμως ἔπρεπε κι ἐγὼ νὰ ζήσω, νὰ κάνω ἕνα ἐπάγγελμα, πῆγα στοὺς ἀργυραμοιβοὺς καὶ μ' ἔδιωξαν, γιατί κατέβαιναν τὰ πουλιὰ καὶ τρώγαν τὸ χρυσάφι μέσα στὰ χέρια μου, κάθισα στὴν εἴσοδο τοῦ ναοῦ καὶ μοῦ ῥιξαν τὶς τρῦπες τῶν ματιῶν τοὺς μὲς στὸ καπέλο μου.
Ὅλα τέλειωσαν στὸ νεκροταφεῖο, μὲ μιὰ σιγανὴ βροχή, μὲ λίγο φτηνὸ κονιάκ στὰ ἐρειπωμένα μικρομάγαζα, ποὺ αὔριο θὰ ἔχουν κι ἐκεῖνα τὴ θέση τους στὸ ὑπερπέραν.
Θυμᾶμαι τὴ νύχτα ποὺ παρίστανά τὴν κοῦκλα στὸ φτωχὸ μοδιστράδικο κι οἱ καρφίτσες ποὺ μοῦ κάρφωσαν, ὅταν πεθάνω, θὰ ἔναι τὰ σημάδια γιὰ νὰ μὲ ξαναβρίσκουν.
Ἀπὸ τότε μοῦ ἔμεινε αὐτὸς ὁ ἀνεμοστρόβιλος τοῦ σκύλου ποὺ τρελαίνεται. Ὅταν τὸν βροῦν νεκρό, ἔξω ἀπ' τὴν πόλη, ἔχει λίγο ἀφρὸ στὸ στόμα καὶ τὸ μαχαίρι μιᾶς ἀνείπωτης εἰκόνας στὰ μάτια,
ὅπως οἱ ἥρωες.

Τάσος Λειβαδίτης, Χωρὶς ἐπάγγελμα, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 24

Ἀλκοολισμὸς

.....Κρατοῦσα μιὰ λάμπα καὶ κατέβαινα τὴ σκάλα, ἔπρεπε ν' ἀνακαλύψω ποιὸς εἶμαι, τί εἶχα κάνει στὸ παρελθόν, καὶ τὸ σπῆτι πὼς ἔστεκε ἀκόμα, ἀφοῦ ἐμεῖς εἶχαμε κάποτε γκρεμίσει ὅλους τοὺς τοίχους, γιὰ νὰ χωρέσουν ἐκεῖνοι ποὺ ἔφευγαν,
στὸ βάθος, σακάτηδες χωρὶς χέρια παιζάν τὴν τύχη μου στὰ χαρτιά, ὁ Ἰησοῦς τῶν μεθυσμένων περνοῦσε τὸ βράδυ μὲς στὰ θαμπὰ φανάρια, κι ἔπαιρνα ἀπὸ πίσω τὸ φονιά σκουπίζοντας τὰ ἴχνη τοῦ πάνω στὸ χιόνι, γιατί τώρα ἤξερα,
κι ἡ γυναῖκα, ὅταν πῆγα νὰ τὴν ἀγκαλιάσω, ἔκανε μιὰ μικρὴ κίνηση καὶ μπήκε σὲ μιὰ δική της πόρτα, κλειστή, ἀφήνοντάς με ἔξω.
Δώσε μου, Κύριε, νὰ ἔμαι νεκρὸς καὶ μεθυσμένος.
Ἄσε μου μόνο τ' ἄστρα, ποὺ ἦταν τὸ ἴδιο φιλικὰ ἀκόμα καὶ στοὺς δρόμους ποὺ πυροβολοῦσαν.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἀλκοολισμὸς, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 19

Ἐπίλογος (Φυσάει)

Ἦταν ἕνας νέος ὠχρός. Καθόταν στὸ πεζοδρόμιο.
 Χειμῶνας, κρύωνε.
 Τί περιμένεις; τοῦ λέω.
 Τὸν ἄλλον αἰῶνα, μοῦ λέει.

Ποῦ νὰ πάω

Ὅσο γιὰ μένα, ἔμεινα πάντα ἕνας πλανόδιος πωλητὴς ἀλλοτινῶν πραγμάτων,
 ἀλλὰ... ἀλλὰ ποιὸς σήμερα ν' ἀγοράσει ὀμπρέλες ἀπὸ ἀρχαίους κατακλυσμούς.

Χρωματίζω πουλιὰ καὶ περιμένω νὰ κελαηδήσουν

Ἀλλὰ μιὰ μέρα δὲν ἀντέξα.
 Ἐμένα μὲ γνωρίζετε, τοὺς λέω.
 Ὅχι, μοῦ λένε.
 Ἔτσι πῆρα τὴν ἐκδίκησή μου καὶ δὲ στερήθηκα ποτὲ τοὺς μακρινοὺς ἤχους.

Τραγουδάω, όπως τραγουδάει τὸ ποτάμι

Κι ὕστερα στὸ νοσοκομεῖο πού μὲ πῆγαν βιαστικά...

Τί ἔχετε, μοῦ λένε.

Ἐγώ; Ἐγὼ τίποτα, τοὺς λέω. Μόνο πέστε μου γιατί μᾶς μεταχειρίστηκαν,
μ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

Τὸ βράδυ ἔχω βρεῖ ἕναν ὡραῖο τρόπο νὰ κοιμᾶμαι.

Τοὺς συγχωρῶ ἕναν-ἕναν ὄλους.

Ἄλλοτε πάλι θέλω νὰ σώσω τὴν ἀνθρωπότητα,
ἀλλὰ ἐκείνη ἀρνεῖται.

Ὅμως ἀπόψε, βιάζομαι ἀπόψε,
νὰ παραμερίσω ὅλη τὴ λησμονιά
καὶ στὴ θέση τῆς ν' ἀκουμπήσω,
μιὰ μικρὴ ἀνεμώνη.

Κύριε, ἀμάρτησα ἐνώπιόν σου, ὄνειρεύτηκα πολὺ
μιὰ μικρὴ ἀνεμώνη. Ἔτσι ξέχασα νὰ ζήσω.

Μόνο καμιά φορᾶ μ' ἔνα μυστικὸ πού τὸ ἔμαθαι ἀπὸ παιδί,

ξαναγύριζα στὸν ἀληθινὸ κόσμο, ἀλλὰ ἐκεῖ κανεὶς δὲ μὲ γνώριζε.

Σὰν τοὺς θαυματοποιούς πού ὅλη τὴ μέρα χάρισαν τ' ὄνειρα στὰ παιδιά
καὶ τὸ βράδυ γυρίζουν στὶς σοφίτες τοὺς πιὸ φτωχοὶ κι ἀπ' τοὺς ἀγγέλους.

Ζήσαμε πάντοτε ἀλλοῦ.

Καὶ μόνο ὅταν κάποιος μᾶς ἀγαπήσει, ἐρχόμαστε γιὰ λίγο

κι ὅταν δὲν πεθαίνει ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον εἴμαστε κιόλας νεκροί.

Sos, sos, sos, sos

Φυσάει ἀπόψε φυσάει,

τρέχουν οἱ δρόμοι λαχανιασμένοι φυσάει,

κάτω ἀπὸ τὶς γέφυρες φυσάει,

μὲς στὶς κιθάρες φυσάει.

Φυσάει ἀπόψε φυσάει,

μὲς στὶς κιθάρες φυσάει.

Δώσ' μου τὸ χέρι σου φυσάει,

δώσ' μου τὸ χέρι σου

Ἡ ἕκτη ἡμέρα

.....Ἦταν ἡ ἕκτη μέρα τῆς δημιουργίας, ἡ μητέρα εἶχε ντυθεῖ στὰ μαῦρα, φοροῦσε καὶ τὸ καλὸ καπέλο τῆς
μὲ τὸ βέλο, «δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶς τὸ κάνει αὐτὸ ὁ Θεὸς» εἶπε, στὸ βάθος χλωμοὶ ἄντρες στήναν τὴ μεγάλη
σκηνὴ τοῦ τσίρκου,

.....«γύρισε σπίτι, εἶναι ἀργά», «ποιοὺ σπίτι;» εἶπα κι ἀγκάλιασα τὸ φανάρι τοῦ δρόμου,

.....ἡ μικρὴ ξαδέλφη ὅπου νὰ ἔναι θὰ πέθαινε, τὴν ἔσπρωξα πίσω ἀπ' τὴν ντουλάπα, «σ' ἀγαπάω» ἔλεγε, μὰ
ἐγὼ τὴν ἐγδυνα κιόλας σὰν πόρνη — κι ὅταν τὴ θάψαμε, ἐγὼ ἔμεινα γιὰ πάντα ἐκεῖ, πίσω ἀπ' τὴν ντουλάπα,
μισοφαγωμένος ἀπ' τὰ ποντίκια,

.....κι ἦταν ἡ ἕκτη μέρα τῆς δημιουργίας,

.....οἱ τροχαλίες γυρίζαν καθὼς ἀνέβαζαν τὸ πρῶτο ρολοὶ στὴ στέγη τοῦ σταθμοῦ,

.....κάθισα στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, τόσο θλιμμένος, πού οἱ τυφλοὶ μ' ἔβλεπαν.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἡ ἕκτη ἡμέρα, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος
2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 20

Σὲ μιὰ γυναῖκα

Θυμᾶσαι τίς νύχτες; Γιὰ νὰ σὲ κάνω νὰ γελάσεις περπατοῦσα πάνω
.....στο γυαλί τῆς λάμπας.
«Πῶς γίνεται αὐτό;» ρώταγες. Μὰ ἦταν τόσο ἀπλό
ἀφοῦ μ' ἀγαποῦσες

Τάσος Λειβαδίτης, Σὲ μιὰ γυναῖκα, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Ἀνακάλυψη, ἐνότητα, Σημειώσεις, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 331

Κανεῖς δὲν εἶναι μόνος

«Ἥρθα», ἔλεγες πάντα μπαίνοντας στὸ δωμάτιο, παρ' ὅλο πού δὲν
.....σὲ περιμένε κανεῖς.
Ὅμως ἀκριβῶς αὐτό σου ἔδινε μιὰ βαθύτερη ἀπάντηση.

Τάσος Λειβαδίτης, Κανεῖς δὲν εἶναι μόνος, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Ἀνακάλυψη, ἐνότητα, Σημειώσεις, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 310

Ἀπαγορεύεται ἡ ἔξοδος

Νύχτα. Μονάχα τ' ἄστρα. Καὶ πέρα τὸ βάθος τοῦ ὀλάνοιχτου ὀρίζοντα—
ἐκεῖ πού πάνε οἱ ἄνθρωποι χωρὶς τὰ ὀνόματά τους.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἀπαγορεύεται ἡ ἔξοδος, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Ἀνακάλυψη, ἐνότητα, Σημειώσεις, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 313

Ὁ ἐπόμενος

.....Τὰ παιδιά κοιμόντουσαν ὠχρά, δαγκωμένα ἀπ' τὰ γαβγίσματα τοῦ ταξιδιοῦ, τὰ χωράφια ἦταν ξέσκεπα
καὶ ἡ μέρα τόσο γαλάζια, ὁ ὁδοστρωτήρας ἀγκομαχοῦσε τυραννισμένος ἀπ' τίς μῦγες, στίς ἄγρυπνες νύχτες
μου μάρτυς μονάχα ὁ Θεὸς κι ἡ πεθαμένη ὑπηρέτρια, πού ἀκούγοντας ἓνα περαστικό κουδοῦνι σηκώθηκε
ἀπ' τὸν τάφο τῆς ν' ἀνοίξει.
.....Καὶ εἶδα ὅτι εἶχα φτάσει σὲ ἀκτὲς οὐράνιες, ναυαγισμένους μέσα στὰ παπούτσια μου.
.....Τώρα, κάθε φορᾶ πού θὰ δῶ μιὰ σκάλα κάθουμι χάμω καὶ κλαίω, γιατί ξέρω πῶς δὲ θὰ ξαναβρεθῶ — κι
ἔραβα τίς πληγές μου γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ ὁ θησαυρὸς πού μοῦ ἐμπιστεύτηκαν, γιὰ νὰ γεννήσω ἓναν ἀκόμα
στεναγμό, γιὰ νὰ μὲ συχωρέσει ὁ ἄνθρωπος πού ἀσέλγησε πάνω μου, μὴν ξέροντας πῶς αὐτὴ εἶναι ἡ
δύναμή μου, σὰν τίς μηλιές πού ἀνθίζουν ὅταν ἀκούσουν τὸ λάλημα τοῦ τρελοῦ.
.....Ὅταν τέλος ἀποφάσισα νὰ παραδοθῶ, ἔφερα μεγάλες ἀγκαλιὲς ἄχυρο καὶ σκέπασα τὰ ἴχνη μου,
.....γι' αὐτὸν πού ἐρχόταν πίσω.

Τάσος Λειβαδίτης, Ὁ ἐπόμενος, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 16

Ἐρήμωση

.....Όσο θυμάμαι τη ζωή μου, δέν είχα τίποτα δικό μου, έξω απ' τὸ φόβο, κι ἓνα τουφέκι, πού, νύχτα, μὲ σημάδεψαν μ' αὐτό.

.....Σιωπή. Οἱ νεκροὶ ἄς μᾶς συχωρέσουν.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἐρήμωση, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 46

Ἐρημος σταθμὸς

.....Μόλις πέθανα, βγήκα ἀπ' τὸ μεγάλο καθρέφτη τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ, τὸ σούρουπο εἶχε μιὰ παράφορη οἰκειότητα, ἡ Τερέζα ἔλεγε τὸ παλιὸ τραγοῦδι τῶν ἀλλοπαρμένων σταθμῶν πού ἀκολούθουσαν τὰ τρένα, κι ἐγὼ δὲν εἶχα πού νὰ πάω κι ἀποκοιμήθηκα στὰ χέρια τῶν τυφλῶν, πού ἐντούτοις ἀναβαν τὴ λάμπα,

.....ἦταν σκοτεινὴ ἐποχὴ, δράματα παίζονταν σιωπηλὰ πάνω στὶς γέφυρες, τραυματιοφορεῖς τρέχανε καὶ πάνω στὰ φορεῖα κείτονταν μεγάλοι στεναγμοὶ ἀπὸ παλιὲς ἐξεγέρσεις,

.....ὅταν τέλος ἔφτασα στὸ σταθμὸ, εἶχαν ὅλοι φύγει, ἤμουν τόσο φοβισμένος πού ἂν μ' ἄγγιζες θὰ ράγιζα, ἀφήνοντας νὰ φάνει ὁ θεός, στὸ ἀπάνω πάτωμα ἔμεναν οἱ Φ. κι ἐμεῖς ἔπρεπε νὰ κάνουμε ἡσυχία, γιατί ἡ μεγάλη κυρία εἶχε πυρετὸ κι ἡ μητέρα πού τὴν ὑπηρετοῦσε εἶχε μάθει νὰ πετάει, γιὰ νὰ μὴν τῆς λερώνει τὸ χαλί,

.....φέρανε, μάλιστα, καὶ τὸν ἐπιστάτη νὰ καταθέσει, ἀλλὰ δὲν εἶχανε καμιὰ ἀπόδειξη, γιατί τὸ παλιὸ σχολικὸ κουδοῦνι ἦταν πιὸ μακριὰ κι ἀπ' τοὺς νεκροὺς κι ὁ ἄμαξας τῶν παιδικῶν καιρῶν ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα μάταια χτυποῦσε ἀπελπισμένα τὰ τέσσερα μαρμαρωμένα ἄλογα.

Τάσος Λειβαδίτης, Ἐρημος σταθμὸς, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 15

Ἐξόφληση

.....Ἡ παιδικὴ ἡλικία μου γλίστρησε ἀνάμεσά σε παλιὰ ἐρμάρια, οἱ ἄμαξάδες βλαστημοῦσαν καθὼς παίρνανε τὴ στροφή, ἀργά, λυγισμένοι ἀπ' τὴ σκόνη κι ἡ κοιλιὰ μου σκουλήκιαζε ἀπὸ ἀναρίθμητες πεῖνες.

.....Στὸ ὑπόγειο ὄνειρευόταν τὸ ραχητικὸ παιδί, ἐγὼ πίστευα στοὺς πλανόδιους ὀργανοπαίχτες, πού ἡ δυστυχία τοὺς εἶναι πιὸ οὐράνια κι ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς, πλαγιάζοντας μὲ γυναικὲς κωφάλαλες, γιὰ νὰ μὴ χάσω οὔτ' ἓναν ἦχο ἀπ' τοὺς στεναγμοὺς πού ἄκουγα γύρω μου.

.....Σὲ τί χρησίμεψαν, λοιπόν, οἱ ἁμαρτίες μου; Ἐβρεχε καὶ κανεὶς δὲ μ' ἄκουγε, μονάχα ὁ κούφιος ἀντίλαλος ἀπ' τοὺς σταύλους, ἐκεῖ πού εἶδα τὸ γέρο, καθόταν στὸ βρεγμένο στρώμα κι ἐκλαιγε, ζητώντας νὰ τοῦ δώσουν τὴν κουκλα του — τότε κατάλαβα πὼς δὲν εἶμαι μόνος, καὶ πὼς ὅταν θὰ ῥθει ἡ μέρα τῆς Κρίσεως, ἐγὼ θὰ ἔχω ὅλο τὸ χρυσάφι νὰ πληρώσω.

.....Τὸ τέλος ἦταν ἀπροσδόκητο, μὲ τὸν καπνὸ νὰ μοῦ γνέφει πάνω ἀπ' τὸ σταθμὸ, μὲ τοὺς τρελοὺς πού ψάχνανε γιὰ ἓνα μικρὸ κομμάτι κιμωλία κι ἐκείνους τοὺς χλωμοὺς ἄντρες μὲ τὰ τύμπανα πού φτάνουν ὅταν δὲν ὑπάρχει ἔλεος πιά.

.....Κι ὕστερα, ὅταν βράδιασε, ἄδειασα τὰ παπούτσια μου ἀπ' ὅλους τοὺς δρόμους κι ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ, ἐνῶ τὰ ὕγρα σιωπηλὰ χωράφια ταξίδευαν μὲ τοὺς τυφλοπόντικες.

Τάσος Λειβαδίτης, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης ἔκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 14

Ἐνέδρα

.....Βασίλευε ὁ ἥλιος πίσω ἀπ' τοὺς στρατῶνες, οἱ ζητιάνοι ψάχνανε γιὰ λίγο νερό, μὰ ὅλα τὰ λαγήνια ἦταν ἀναποδογυρισμένα στὴν πόλη Κανά, οἱ γυναικὲς φεύγανε κλαίγοντας μέσα στὸ κίτρινο σούρουπο, ἐγὼ,

κυνηγημένος, μοίραζα πάνω στο λόφο τὸ κρασί μου με ληστὲς καὶ ψευδομάρτυρες, ἐνῶ ὁ σταυρὸς δάγκωνε
κιόλας τὴν ἄκρη τοῦ παλτοῦ μου.

.....Ποιὸν ν' ἀγαπήσω; Σὲ ποιὸν νὰ ἐξομολογηθῶ; Μονάχα ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ καυχηθεῖ ὅτι μ' ἄκουσε νὰ
παραπονιέμαι, ἦπια ὅλο τὸ βοῦρκο στὸν ὑπόνομο ποῦ μ' ἔριξαν, τ' ἄντερά μου ἔγιναν οἱ δρόμοι ποῦ κυλᾶνε
ἀμάξια θριάμβου, ἔβγαλα τὰ φτερά μου καὶ τὰ κάρφωσα στὴ γριά, ποῦ τὴ θάβαν ὀλομόναχη μ' ἓνα
σπουργίτι στὸ γειτονικὸ δέντρο, με μιὰ παλιὰ κασετίνα γεμάτη στάχτη — θυμηθεῖτε με ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα.

.....Ἐργόχειρα φυλακισμένων στέγνωσαν στὸ τζάκι, ἦταν φθινόπωρο κι εἶχαν ἐρημώσει τὰ χωράφια,
ἄκουγα τὸ βῆμα τῶν καραγωγέων καταβροχθίζοντας τὸν κλεμμένο σανό.

.....Τότε εἶδα τὸ μεγάλο ἰκρίωμα, ὅπου ἔπρεπε ν' ἀνεβῶ, ἄγνωστο ἂν θὰ στεφθῶ βασιλιάς ἢ θὰ κυλήσω στὸ
καλάθι τῶν ἀποκεφαλισμένων.

Τάσος Λειβαδίτης, ἀπὸ τὴ συλλογὴ Νυχτερινὸς ἐπισκέπτης (1972), ἐνότητα, Διασπορά, Τόμος 2 τῆς τρίτομης
ἐκδοσης τοῦ Κέδρου, σελίδα 13

Ντίνος Χριστιανόπουλος - Ποιήματα

Ντίνος Χριστιανόπουλος (γεν. 1931): ψευδώνυμο του Κωνσταντίνου Δημητριάδη.
Ποιητής, πεζογράφος, φιλόλογος και κριτικός από τη Θεσσαλονίκη.

- Έπικίνδυνη μοναξιά
- Αναστολή
- Εκείνοι που μ'αυτὸν παιδεύσαν
- Ένός λεπτοῦ σιγή
- Τὸ δάσος
- Ὁ φωτογράφος
- Τί νὰ τὰ κάνω τὰ τραγούδια σας
- Ἰθάκη
- Απολογισμὸς τῆς μοναξιᾶς
- Βρόχος
- Ἐρωτας
- Μὲ κατάνυξη
- Ὅταν σὲ περιμένω
- Τέλος
- Ἐγκαταλείπω τὴν ποίηση
- Ἡ θάλασσα
- Μικρὰ ποιήματα

- Βιογραφικὰ στοιχεῖα

Ἐπικίνδυνη Μοναξιά

Ὅταν τὶς νύχτες τριγυρνῶ στὴ μοναξιά μου,
ψάχνω μέσ' σὲ χιλιάδες πρόσωπα νὰ βρῶ
ἐκεῖνο τὸ τρεμούλιασμα στὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ σου.

Ἄν ἔστω κι ἓνας μόνο ἀπηχοῦσε
κάτι ἀπ' τὴ δική σου ὁμορφιά,
θὰ τοῦ ἔλεγα: -«Λοιπόν, τί περιμένεις;
μὲ τὰ καρφιά τῶν παπουτσιῶν σου κάρφωσέ με».

καὶ δὲ θὰ καρτεροῦσα πιά γλυκὸ φιλὶ
οὔτε μία τρυφερὴ περιίπτυξη.

Ἀναστολή

Ὅ,τι ὄνειρεύτηκα τόσα καὶ τόσα βράδια,
ὅ,τι πεθύμησα μὲ τόση ἀλλοφροσύνη,
ὅ,τι σχεδίασα μὲ τόσο πυρετό,
μόλις σὲ δῶ, γλυκιά μου ἐξουθένωση,
στὰ μάτια καὶ τὰ χεῖλη τὸ ἀναστέλλω,
γιὰ μία στιγμή πιὸ ἀπελπισμένη τὸ ἀναβάλλω,
γιατί μονάχα ὅταν τὰ χέρια μου σὲ χάνουν,
ἢ πονεμένη φαντασία μου σὲ κερδίζει.

Ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς παίδεψαν

Ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς παίδεψαν βαραίνουν μέσα μας πιὸ πολὺ,
ὁμῶς ἡ δική σου τρυφερότητα πόσο καιρὸ ἀκόμα θὰ βαστάξει;
Ὅτι μᾶς γλύκανε, τὸ ξέπλυνε ὁ χρόνος κι ἡ συναλλαγή,
ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς χαμογέλασαν βουλιάξαν σὲ βαθιὰ πηγάδια
καὶ μείναν μόνο κεῖνοι ποὺ μᾶς πλήγωσαν,
ἐκεῖνοι ποὺ ἀρνήθηκαν νὰ τοὺς ὑποταχτοῦμε.
Ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς παίδεψαν βαραίνουν πιὸ πολὺ...

(1955)

Ἐνὸς λεπτοῦ σιγῆ

Ἔσεῖς ποὺ βρήκατε τὸν ἄνθρωπά σας
κι ἔχετε ἓνα χέρι νὰ σᾶς σφίγγει τρυφερά,
ἓναν ὦμο ν' ἀκουμπᾶτε τὴν πίκρα σας,
ἓνα κορμὶ νὰ ὑπερασπίζει τὴν ἔξαψή σας,
κοκκινίσατε ἄραγε γιὰ τὴν τόση εὐτυχία σας,
ἔστω καὶ μία φορὰ;
Εἴπατε νὰ κρατήσετε ἑνὸς λεπτοῦ σιγῆ
γιὰ τοὺς ἀπεγνωσμένους;

(ἀπό τὴ Συλλογὴ: «Ἀνυπεράσπιστος Καημός»)

Τὸ Δάσος

Δὲν ξεριζώνονται οἱ νύχτες ἀπὸ μέσα μας,
βλασταίνουν φύλλα καὶ κλαδιὰ
κι ἔρχονται τὰ πουλιὰ τοῦ ἔρωτα καὶ κελαηδοῦνε.

Δὲν ξεριζώνονται οἱ νύχτες ἀπὸ μέσα μας,
οἱ σπόροι τους φυτρώνουν δάσος σκοτεινὸ,
στὶς λόχμες του ὁ φόβος ἐνεδρεύει.

Ζῶα μικρὰ καὶ ζῶα ἄγρια τὸ κατοικοῦν,
ὄχεντρες ἔρπουν καὶ ρημάζουν τίς φωλιές μας,
λιοντάρια ἐτοιμάζονται νὰ μᾶς ξεσκίσουν.

Δὲν ξεριζώνονται οἱ νύχτες ἀπὸ μέσα μας,
ἔγιναν δάσος σκοτεινὸ καὶ μᾶς πλακώνουν.

(ἀπό τὴ Συλλογὴ: «Ὁ Ἀλλήθωρος»)

Ὁ Φωτογράφος

Σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ γειτονιά
σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ μερῆ
ὁ φωτογράφος θά 'πρεπε
νὰ ἦτανε ξεφτέρι
νὰ 'ταν τεχνίτης, μερακλῆς
κι ἀπ' ὀμορφιά νὰ ξέρει.

Σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ γειτονιά
ἄς ἤμουν φωτογράφος
νὰ ὑπηρετῶ τὴν ὀμορφιά
μὲ τέχνη καὶ μὲ πάθος.

Νὰ 'ρχοντ' ὀμορφοκόριτσα
καὶ λαϊκὲς παρέες
νὰ παίρνουν πόζες ὀμορφες
καμαρωτὲς κι ὠραίες
γιὰ εἰκοσιτετράωρες
καὶ ἑβδομαδιαίες.

ΤΙ ΝΑ ΤΑ ΚΑΝΩ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΣΑΣ

Τί νὰ τὰ κάνω τὰ τραγούδια σας
ποτὲ δὲ λένε τὴν ἀλήθεια
ὁ κόσμος ὑποφέρει καὶ πονᾷ
κι ἐσεῖς τὰ ἴδια παραμύθια

Τί νὰ τὰ κάνω τὰ τραγούδια σας
εἶναι πολὺ ζαχαρωμένα
ταιριάζουν σὲ σοκολατόπαιδα
μὰ δὲ ταιριάζουνε γιὰ μένα

Ποιήματα

ἔκδ. Διαγώνιος, Θεσσαλονίκη, 1992

ΙΘΑΚΗ

Δὲν ξέρω ἂν ἔφυγα ἀπὸ συνέπεια
ἢ ἀπὸ ἀνάγκη νὰ ξεφύγω τὸν ἑαυτὸ μου,
τὴ στενὴ καὶ μικρόχαρη Ἰθάκη
μὲ τὰ χριστιανικά της σωματεῖα
καὶ τὴν ἀσφυχτικὴ της ἠθικὴ.
Πάντως, δὲν ἦταν λύση, ἦταν ἡμίμετρο.
Κι ἀπὸ τότε κυλιέμαι ἀπὸ δρόμο σὲ δρόμο
ἀποχτώντας πληγὲς κι ἐμπειρίες.
Οἱ φίλοι ποὺ ἀγάπησα ἔχουνε πιά χαθεῖ
κι ἔμεινα μόνος τρέμοντας μήπως μὲ δεῖ κανένας
ποὺ κάποτε τοῦ μίλησα γιὰ ἰδανικά...
Τώρα ἐπιστρέφω μὲ μίαν ὑποπτη προσπάθεια
νὰ φανῶ ἄψογος, ἀκέραιος, ἐπιστρέφω
κι εἶμαι, Θεέ μου, σὰν τὸν ἄσωτο ποὺ ἀφήνει
τὴν ἀλητεία, πικραμένος, καὶ γυρνάει

στὸν πατέρα τὸν καλόκαρδο, νὰ ζήσει
 στοὺς κόλπους του μίαν ἀσωτία ἰδιωτική.
 Τὸν Ποσειδῶνα μέσα μου τὸν φέρνω,
 ποὺ μὲ κρατάει πάντα μακριά.
 Μὰ κι ἂν ἀκόμα δυνηθῶ νὰ προσεγγίσω,
 τάχα ἢ Ἰθάκη θὰ μοῦ βρεῖ τὴ λύση;

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

Σπασμένες μέσα μου εἰκόνες ἀνταπόκρισης,
 ρήμαγμα μέσα σὲ ξένες ἀγκαλιές,
 ἀπελπισμένο κρέμασμα ἀπὸ λαγόνια ξένα.
 Πέσιμο ἐκεῖ ποὺ μοναχὰ ἢ μοναξιά ὀδηγεῖ:
 νὰ ὑποτάξω ἀκόμη καὶ τὸ πνεῦμα μου,
 νὰ τὸ προσφέρω σὰν τὴν ἔσχατη ὑποταγή.

(1953)

ΒΡΟΧΟΣ

Τώρα ποὺ σ' ἔχω διαγράψει ἀπ' τὴν καρδιά μου,
 ξαναγυρνᾷς ὅλο καὶ πιὸ πολὺ ἐπίμονα,
 ὅλο καὶ πιὸ πολὺ τυραννικά.
 Δὲν ἔχουν ἔλεος τὰ μάτια σου γιὰ μένα,
 δὲν ἔχουν τρυφερότητα τὰ λόγια σου,
 τὰ δάχτυλά σου ἔγιναν τώρα πιὸ σκληρά,
 ἔγιναν πιὸ κατάλληλα γιὰ τὸ λαϊμό μου.

ΕΡΩΤΑΣ

Νὰ σοῦ γλείψω τὰ χέρια, νὰ σοῦ γλείψω τὰ πόδια –
 ἢ ἀγάπη κερδίζεται μὲ τὴν ὑποταγή.
 Δὲν ξέρω πῶς ἀντιλαμβάνεσαι ἐσὺ τὸν ἔρωτα.
 Δὲν εἶναι μόνο μούσκεμα χειλιῶν,
 φυτέματα ἀγκαλιασμάτων στίς μασχάλες,
 συσκότιση παραπόνου,
 παρηγοριὰ σπασμῶν.
 Εἶναι προπάντων ἐπαλήθευση τῆς μοναξιάς μας,
 ὅταν ἐπιχειροῦμε νὰ κουρνιασοῦμε σὲ δυσκολοκατάχτητο κορμί.

ΜΕ ΚΑΤΑΝΥΞΗ

Ἔλα νὰ ἀνταλλάξουμε κορμὶ καὶ μοναξιά.
 Νὰ σοῦ δώσω ἀπόγνωση, νὰ μὴν εἶσαι ζῶο,
 νὰ μοῦ δώσεις δύναμη, νὰ μὴν εἶμαι ράκος.

Νὰ σοῦ δώσω συντριβή, νὰ μὴν εἶσαι μούτρο,
 νὰ μοῦ δώσεις χόβολη, νὰ μὴν ξεπαγιάσω.
 Κι ὕστερα νὰ πέσω μὲ κατάνυξη στὰ πόδια σου,
 γιὰ νὰ μάθεις πιά νὰ μὴν κλωτσᾷς.

ΟΤΑΝ ΣΕ ΠΕΡΙΜΕΝΩ

Ὅταν σὲ περιμένω καὶ δὲν ἔρχεσαι,
 ὁ νοῦς μου πάει στοὺς τσαλακωμένους,
 σ' αὐτοὺς ποὺ ὥρες στέκονται σὲ μία οὐρά,
 ἔξω ἀπὸ μία πόρτα ἢ μπροστὰ σ' ἓναν ὑπάλληλο,
 κι ἐκλιπαροῦν μὲ μία αἴτηση στὸ χέρι
 γιὰ μία ὑπογραφή, γιὰ μία ψευτοσύνταξη.
 Ὅταν σὲ περιμένω καὶ δὲν ἔρχεσαι,
 γίνομαι ἓνα με τοὺς τσαλακωμένους.

ΤΕΛΟΣ

Τώρα ποὺ βρήκα πιά μίαν ἀγκαλιά,
 καλύτερη κι ἀπ' ὅ,τι λαχταροῦσα,
 τώρα ποὺ μοῦ ῥθαν ὅλα ὅπως τὰ ἔθελα
 κι ἀρχίζω νὰ βολεύομαι μὲς στὴν κρυφὴ χαρὰ μου,
 νιώθω πῶς κάτι μέσα μου σαπίζει.

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΩ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

Ἐγκαταλείπω τὴν ποίηση δὲ θὰ πεῖ προδοσία,
 δὲ θὰ πεῖ ἀνοίγω ἓνα παράθυρο γιὰ τὴ συναλλαγή.
 Τέλειωσαν πιά τὰ πρελούδια, ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ κατακλυσμοῦ.
 Ὅσοι δὲν εἶναι ἀρκετὰ κολασμένοι πρέπει ἐπιτέλους νὰ σωπάσουν,
 νὰ δοῦν μὲ τί καινούριους τρόπους μποροῦν νὰ ἀπαυδίσουν τὴ ζωή.
 Ἐγκαταλείπω τὴν ποίηση δὲ θὰ πεῖ προδοσία.
 Νὰ μὴ μὲ κατηγορήσουν γιὰ εὐκολία, πῶς δὲν ἔσκαψα βαθιά,
 πῶς δὲ βύθισα τὸ μαχαίρι στὰ πιὸ γυμνά μου κόκαλα.
 ὅμως εἶμαι ἄνθρωπος κι ἐγώ, ἐπιτέλους κουράστηκα, πῶς τὸ λένε,
 κούραση πιὸ τρομαχτικὴ ἀπὸ τὴν ποίηση ὑπάρχει;
 Ἐγκαταλείπω τὴν ποίηση δὲ θὰ πεῖ προδοσία.
 Βρίσκει κανεὶς τόσους τρόπους νὰ ἐπιμεληθεῖ τὴν καταστροφὴ του.

(1956)

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

Ἡ θάλασσα εἶναι σὰν τὸν ἔρωτα:
 μπαίνεις καὶ δὲν ξέρεις ἂν θὰ βγεῖς.

Πόσοι δὲν ἔφαγαν τὰ νιάτα τους –
 μοιραίες βουτιές, θανατερές καταδύσεις,
 γράμπες, πηγάδια, βράχια ἀθέατα,
 ρουφήχτρες, καρχαρίες, μέδουσες.
 Ἀλίμονο ἂν κόψουμε τὰ μπάνια
 Μόνο καὶ μόνο γιατί πνίγηκαν πεντέξι.
 Ἀλίμονο ἂν προδώσουμε τὴ θάλασσα
 Γιατί ἔχει τρόπους νὰ μᾶς καταπίνει.
 Ἡ θάλασσα εἶναι σὰν τὸν ἔρωτα:
 χίλιοι τὴ χαίρονται – ἓνας τὴν πληρώνει.

(1962)

ΜΙΚΡΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Τὸ Κορμί καὶ τὸ Σαράκι

μπατιρημένο κουρεῖο
 Σάββατο βράδυ
 χωρὶς δουλειὰ
 μπατιρημένο κορμί
 Σάββατο βράδυ
 χωρὶς ἔρωτα

τὸ φιλι
 ἔνωνει πιὸ πολὺ
 ἀπ' τὸ κορμί
 γι' αὐτὸ τὸ ἀποφεύγουν
 οἱ πιὸ πολλοὶ

τὸ γατί μου
 δὲ χορταίνει μόνο μὲ χάδια
 θέλει καὶ φαῖ
 τὸ κορμί μου
 δὲ χορταίνει μόνο μὲ φαῖ
 θέλει καὶ χάδια

ἀπ' ὅλα τὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικὰ
 πειράζει νὰ ἐξαιρέσουμε τὴ μοναξιά;

ἀφαίρεσε τὴ νύχτα ἀπ' τὰ μάτια σου –
 πῶς νὰ παλέψω μόνος με τοὺς δύο σας;

ἡ νύχτα εἶναι παγερὴ
 καὶ μ' ἔχεις στήσει
 μὲ γέλασες
 μὲ γέρασες

μὴν καταργεῖτε τὴν ὑπογεγραμμένη
 ἰδίως κάτω ἀπὸ τὸ ὠμέγα
 εἶναι κρῖμα νὰ ἐκλείψει
 ἡ πιὸ μικρὴ ἀσέλγεια
 τοῦ ἀλφαβήτου μας

κάθε φορὰ ποὺ νομίζω πῶς σ' ἔχω στὸ χέρι
 βλέπω πόσο ὁ ἔρωτας εἶναι ἀχειροποίητος

ἔλαιον θέλω καὶ οὐ θυσίαν
κι ἐμεῖς ποὺ θυσιαστήκαμε;
κι ἐμεῖς ποὺ δὲ λαδώσαμε;

ἔχτισα τὸν παράδεισό μου
μὲ τὰ ὑλικά τῆς κόλασής σου

θυσίασα τὸν ὕπνο μου κυρία
γιὰ νὰ διαβάσω τὰ ποιήματά σας
κι ἐκεῖνα μ' ἀποκοίμησαν

Θανάση γιατί ἔκοψες τὸ ἄλφα ἀπὸ μπροστά;
γιὰ ἓνα γράμμα χάνεις τὴν ἀθανασία

τὰ πρόβατα ἀπήργησαν
ζητοῦν καλύτερες συνθήκες σφαγῆς

«ὅταν πεθάνω, νὰ μὲ θάψτε στὸ χωριό» –
θέλουν νὰ τιμήσουν μὲ τὸ πτώμα τους
τὴν πατρίδα ποὺ ἀρνήθηκαν μὲ τὸ σῶμα τους

ώραῖα ἐρμηνεύεις τὰ τραγούδια
ἄς δοῦμε πῶς τὰ καταφέρνεις καὶ στὰ παρατραγούδα

καὶ τί δὲν κάνατε γιὰ νὰ μὲ θάψετε
ὅμως ξεχάσατε πῶς ἦμουν σπóρος

μιὰ γυναῖκα στὸ δρόμο
μαλώνει τὸ παιδάκι τῆς
«δε θὰ πᾶμε στὸ σπίτι;
θὰ σὲ κρεμάσω ἀνάποδα»
γύρισα κι εἶδα τὸ μικρό:
ἦτανε κιόλας κρεμασμένο

ἡ νύχτα μὲ ὀδήγησε σ' αὐτοὺς τοὺς δρόμους;
ἢ αὐτοὶ οἱ δρόμοι μὲ ὀδήγησαν στὴ νύχτα;

γιὰ τὸ πέτσινο σακάκι σου
ποὺ σὲ κάνει τόσο ὠραῖο
ἔχασε τὴ ζωὴ του ἓνα ζῶο
καὶ κοντεύω νὰ τὴ χάσω κι ἐγώ

Βιογραφικὰ στοιχεῖα

Γεννήθηκε τὸ 1931 στὴ Θεσσαλονίκη ὅπου καὶ ζεῖ. Σπουδὲς καὶ πτυχίον κλασικῆς φιλολογίας (Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης). Πρῶτη ἐμφάνισις τὸ 1950, μὲ τὴν ποιητικὴν συλλογὴν «Ἐποχὴ τῶν Ἰσχνῶν Ἀγελάδων». Ἰδρυτὴς & διευθυντὴς τοῦ λογοτεχνικοῦ & καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ «ΔΙΑΓΩΝΙΟΣ» (1958-1983), τῶν «Ἐκδόσεων Διαγωνίου» (1957-1998), τῆς Μικρῆς Πινακοθήκης «Διαγωνίος» (1974-1995). Ἐξέδωσε πολλὰ λογοτεχνικὰ καὶ φιλολογικὰ ἔργα. Βιβλία του μεταφράστηκαν στ' ἀγγλικά, γαλλικά, σουηδικὰ καὶ δανέζικα.

Ἐγραψε τίς ποιητικὲς συλλογές: «Ἐποχὴ τῶν Ἰσχνῶν Ἀγελάδων», «Ἐνα Γόνατα», «Ἀνυπεράσπιστος Καημός», «Ὁ Ἀλλήθωρος», «Τὸ Κορμί & Τὸ Σαράκι», «Νεκρὴ Πιάτσα», «Τὸ Αἰώνιον Παράπονο» & «Ἡ Πιὸ Βαθιά Πληγὴ».

Τὰ κυριότερα βιβλία του: **Ποίηση**: «Ποιήματα» συγκεντρωτικὴ ἐκδοσις, 1998. «Ἡ Πιὸ Βαθιά Πληγὴ» 1998. **Πεζογραφία**: «Ἡ Κάτω Βόλτα» (διηγήματα καὶ μικρὰ πεζά, συγκεντρωτικὴ ἐκδοσις, 1991). «Τέσσερα Παραμῦθια: Σπουδὲς Λαϊκοῦ Λόγου» 1995. «Πίσω Ἀπ' τὴν Ἁγία-Σοφία» (ἀφήγημα, 1997). **Μετάφρασις**:

«Έντευκτήριο» (μεταφράσεις, συγκεντρωτική έκδοση, 1989). «Τὸ Ἅγιο & Ἱερὸ Εὐαγγέλιο κατὰ τὸν Ματθαῖο» (μετάφραση, 1997). «Ἀρχαία Ἑλληνικὰ Λυρικά Ποιήματα» (μεταφράσεις, 2005). **Δοκίμιο:** «Δοκίμια» (συγκεντρωτική έκδοση, 1999). **Κριτική:** «Ἀποθήκη Α΄» (βιβλιοκρισίες, 1978). «Τὰ Ἀλαμπουρνέζικα, ἢ, Ἡ γλῶσσα τῶν Σημερινῶν Κουλτουριάρηδων» (συζήτηση, 1991). **Μελέτη:** «Συμπληρώνοντας κενά» (φιλολογικὲς μελέτες 1988). «Μελέτες Γιὰ Τὸν ΣΟΛΩΜΟ» (2001). «Στιχάκια Τοῦ Στρατοῦ» (μελέτη, ἀνθολογία, 2004). **Γιὰ τὸ ρεμπέτικο:** «Εἰσαγωγή στὰ Ρεμπέτικα» (1991). «Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης & Τὰ Πρῶτα Τραγούδια Του» (1994). «Τὸ Ρεμπέτικο & Ἡ Θεσσαλονίκη» (1999). **Γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη:** «Ἑλληνικὲς Ἐκδόσεις στὴ Θεσσαλονίκη Ἐπὶ Τουρκοκρατίας» (1980). «Ἑλληνικὲς Ἐφημερίδες στὴ Θεσσαλονίκη ἐπὶ Τουρκοκρατίας» (1992). «Λογοτεχνικὲς Ἐκδόσεις Θεσσαλονίκης, 1850-1950» (1997). «Λογοτεχνικὰ Περιοδικὰ Θεσσαλονίκης 1850-1950, Σύντομο Διάγραμμα» (1999). **Γιὰ τὴ Μακεδονία:** «Λογοτεχνικὲς Ἐκδόσεις Μακεδονικῶν Πόλεων Πλὴν Θεσσαλονίκης, 1879-1950» (1998). «Ὁ Παῦλος Μελᾶς σὲ Ποιήματα Μακεδόνων Ποιητῶν» (2004). **Οἱ κυριότεροι δίσκοι - κασέτες - CD:** Ποιήματα: «Ὁ Ντίνος Χριστιανόπουλος διαβάζει Χριστιανόπουλο» (δίσκος, 1988). «Ὁ Ντίνος Χριστιανόπουλος διαβάζει τὴ "Νεκρὴ Πιάτσα"» (κασέτα, 1993). Τραγούδια: «Ὁ Ντίνος Χριστιανόπουλος τραγουδάει τὰ τραγούδια Του» (κασέτα 1982). «Βαρδάρι & Ἐγνατία» (τραγούδια, κασέτα, 1990). «Τὸ Αἰώνιο Παράπονο» (τραγούδια, δίσκος, 1994). «Μὲ τέχνη & μὲ πάθος» (τραγούδια, CD, 1998).

Περὶσσότερα στοιχεῖα γιὰ τὸν Ντίνο Χριστιανόπουλο ὑπάρχουν στὸ βιβλίο του «Θεσσαλονίκη, Οὐ μ' ἐθέσπισεν...» ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις ΙΑΝΟΣ (1999) καὶ στὸ «Ἐγώ, φαντᾶρος στὸ χακί...» ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις ΜΠΙΛΙΕΤΟ (2003).

Κώστας Βάρναλης - Ποιήματα

Κώστας Βάρναλης (Πύργος Βουλγαρίας 1884 - Αθήνα 1974): ποιητής, πεζογράφος και δοκιμιογράφος με διαλεκτική ύλιστική όπτική τής τέχνης.

«Ἡ ποίηση τοῦ Βάρναλη, γράφει ὁ Μενέλαος Λουντέμης, δὲ μύριζε ποτὲ γάλα. Μύριζε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μπαρουτί· κατέβηκε δηλαδὴ στὸ στίβο χωρὶς πάρα πολλὰ γυμνάσματα καὶ δοκιμὲς καὶ περιπλανήσεις στοὺς λειμῶνες τῶν ἀσφόμελων. Μ' ἄλλα λόγια, χωρὶς αὐτὲς τὶς πεισιθάνατες κραυγὲς ποὺ ἔβγαζαν ὅλοι οἱ λυρικοὶ τοῦ καιροῦ του. Ὅχι. Ἡ Ποίηση τοῦ Βάρναλη ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀρσενικὴ, λάσια, μιὰ βολίδα ποῦπεσε μὲς στὰ στεκούμενα νερὰ τοῦ μελίπηχτου λυρισμοῦ».

«Ἡ πείρα τῆς κοινωνικῆς θεωρίας, γράφει ὁ Μιχαὴλ Περάνθης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ ἀγωγή, μαζί μὲ μία ἐκτάκτως λεπτὴ ἔλξη πρὸς τὸ αἰσθητικὸ καὶ τὸ ὠραῖο, τὸ καλλιτεχνικὸ ὠραῖο, ποὺ ρέει στὸ αἷμα του, διαμόρφωσαν ἓνα προσωπικὸ καὶ φιλοσοφημένο λογοτεχνικὸ χαρακτήρα, -ποὺ συγκέντρωσε τὶς ἐλπίδες γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ στὸν τόπο μας τῆς ἀριστερῆς τέχνης».

-
- [Οἱ Μοιραῖοι](#)
 - [Ἡ μπαλάντα τοῦ κυρ-Μέντιου](#)
 - [Τσιγγάνικο](#)
 - [Οἱ πόνοι τῆς Παναγιᾶς](#)
 - [Θυσία](#)
 - [Ζούγκλα](#)
 - [Πρόλογος \(Σκλάβοι Πολιορκημένοι\)](#)
 - [Αρχὴ σοφίας](#)
 - [Ανάσταση](#)
 - [Πρωτοχρονιάτικο](#)
 - [Ἡ Μάνα τοῦ Χριστοῦ](#)
 - [Ἡ Μαγδαληνὴ](#)
 - [Πρόλογος «Στὸ φῶς ποὺ καίει»](#)
 - [Τὸ ἀηδόνι](#)
 - [Παράδεισος](#)
 - [Τυχερὸς](#)
 - [Τάκης Φίτσος](#)
 - [Αὐτονεκρολογία](#)
 - [Πρόλογος](#)
 - [«Ἐθνικὴ Παιδεία»](#)
 - [Πῶς μᾶς θέλει ἡ «ἀληθὴς δημοκρατία»](#)
 - [Στὸ γιό του](#)
 - [Τὰ λοίσθια](#)
 - [Τρεῖς θάνατοι](#)
 - [Πάνθεον ἐθνικοφροσύνης](#)
 - [Ὁρέστης](#)
 -

Οἱ μοιραῖοι

Μὲς στὴν ὑπόγεια τὴν ταβέρνα,
μὲς σὲ καπνοὺς καὶ σὲ βρисиές,
(ἀπάνου ἐστρίγγλιζε ἡ λατέρνα)
ὅλη ἡ παρέα πίναμε ἐψές,
ἐψές, σὰν ὅλα τὰ βραδάκια,
νὰ πᾶνε κάτου τὰ φαρμάκια.

Σφιγγόταν ὁ ἓνας πλάι στὸν ἄλλο
καὶ κάπου ἐφτυοῦσε καταγῆς,
ὦ! πόσο βάσανο μεγάλο

τὸ βάσανο εἶναι τῆς ζωῆς!
Ὅσο κι ὁ νοῦς ἂν τυραννιέται
ἄσπρην ἡμέρα δὲ θυμιέται!

(Ἦλιε καὶ θάλασσα γαλάζα
καὶ βάθος τοῦ ἄσωτου οὐρανοῦ,
ὦ! τῆς αὐγῆς κροκάτη γάζα
γαρούφαλλα τοῦ δειλινοῦ,
λάμπετε-σβήνετε μακριά μας,
χωρὶς νὰ μπεῖτε στὴν καρδιά μας!)

Τοῦ ἐνοῦ ὁ πατέρας χρόνια δέκα
παράλυτος - ἴδιο στοιχειὸ
τοῦ ἄλλου κοντόμερη ἢ γυναῖκα
στὸ σπῖτι λιώνει ἀπὸ χτικιό,
στὸ Παλαμήδι ὁ γυιὸς τοῦ Μάζη
κ' ἡ κόρη τοῦ γιαβῆ στὸ Γκάζι.

-Φταίει τὸ ζαβὸ τὸ ριζικό μας!
-Φταίει ὁ θεὸς ποὺ μᾶς μισεῖ!
-Φταίει τὸ κεφάλι τὸ κακὸ μας!
-Φταίει πρώτ' ἀπ' ὅλα τὸ κρασί!
«Ποιὸς φταίει; Ποιὸς φταίει;... κανένα στόμα
δὲν τὸβρε καὶ δὲν τὸπε ἀκόμα.

Ἔτσι, στὴν σκοτεινὴ ταβέρνα
πίνουμε πάντα μας σκυφτοί,
σὰν τὰ σκουλήκια κάθε φτέρνα
ὅπου μᾶς εὕρει, μᾶς πατεῖ:
δειλοί, μοιραῖοι κι ἄβουλοι ἀντάμα!
προσμένουμε, ἴσως, κάποιο θάμα!

Ἡ μπαλάντα τοῦ κυρ-Μέντιου

Δὲ λυγᾶνε τὰ ξεράδια
καὶ πονᾶνε τὰ ρημάδια!
Κούτσα μία καὶ κούτσα δυὸ
τῆς ζωῆς τὸ ρημαδιό!

Μεροδούλι, ξενοδούλι!
Δέρναν οὔλοι: ἀφέντες, δοῦλοι,
οὔλοι: δοῦλοι, ἀφεντικὸ
καὶ μ' ἀφήναν νηστικό.

Τὰ παιδιὰ, τὰ καλοπαῖδια,
παραβγαίνανε στὴν παιδεία
μὲ κοτρόνια στὰ ψαχνά,
φοῦχτες μῦγα στ' ἀχαμνά!

Ἀνωχώρι, Κατωχώρι,
ἀνηφόρι, κατηφόρι,
καὶ μὲ κάμα καὶ βροχή,
ὥσπου μοῦ βγαίνε ἡ ψυχὴ.

Εἴκοσι χρονῶ γομάρι
σήκωσα ὅλο τὸ νταμάρι
κι' ἔχτισα, στὴν ἐμπασιὰ
τοῦ χωριοῦ, τὴν ἐκκλησιά.

Καὶ ζευγάρι μὲ τὸ βόδι
(ἄλλο μπόι κι' ἄλλο πόδι)
ὄργωνα στὰ ρέματα
τ' ἀφεντὸς τὰ στρέμματα.

Καὶ στὸν πόλεμ' «ὄλα γιὰ ὄλα»
κουβαλοῦσα πολυβόλα
νὰ σκοτώνωνται οἱ λαοὶ
γιὰ τ' ἀφέντη τὸ φαῖ.

Καὶ γι' αὐτόνε τὸν ἐρίφη
ἐκουβάλησα τὴ νύφη
καὶ τὴν προῖκα τῆς βουνό,
τὴν τιμὴ τῆς οὐρανό!

Ἀλλὰ ἐμένα σὲ μία σφήνα
μ' ἔδεναν τὸ Μάη τὸ μήνα
στὸ χωράφι τὸ γυμνὸ
νὰ γκαρίζω, νὰ θρηνώ.

Κι' ὁ παπὰς μὲ τὴν κοιλιὰ του
μ' ἔπαινε γιὰ τὴ δουλειὰ του
καὶ μοῦ μίλαε κουνιστός:
«Σὲ καβάλησε ὁ Χριστός!

Δούλευε γιὰ νὰ στουμπώσει
ὄλ' ἡ Χώρα κι' οἱ καμπόσοι.
Μὴ ρωτᾶς τὸ πῶς καὶ τί,
νὰ ζητᾶς τὴν ἀρετή!

-Δὲ βαστάω! Θὰ πέσω κάπου!
-Ντράπου! Τίς προγόνου ντράπου!
-Ἄντραλίζομαι!... Πεινώ!...
-Σούτ! θὰ φᾶς στὸν οὐρανό!»

Κι' ἔλεα: ὅταν μίαν ἡμέρα
παρασφίξουνε τὰ γέρα,
θὰ ξεκουραστώ κι' ἐγώ,
τοῦ θεοῦ τ' ἀβασταγό!

Κι' ὅταν ἓνα καλὸ βράδυ
θὰ τελειώσει μου τὸ λάδι
κι' ἀμολήσω τὴν πνοή
(ἓνα πούφ εἶν' ἡ ζωή),

Ἡ ψυχὴ μου θεὲ νὰ δράμη
στὴ ζεστὴ ἀγκαλιὰ τ' Ἀβράμη,
τ' ἄσπρα, τ' ἀχερένια του
νὰ φιλάει τὰ γένια του!

Γέρασα κι' ὡς δὲ φελοῦσα
κι' ἀχαῖρευτος κυλοῦσα,
μὲ πετάξανε μακριὰ
νὰ μὲ φᾶνε τὰ θεριά.

Κωλοσοῦρθηκα καὶ βρίσκω
στὴ σπηλιὰ τὸν Ἄη-Φραγκίσκο:
«Χαῖρε φῶς ἀληθινὸν
καὶ προστάτη τῶν κτηνῶν!

Σῶσε τὸ γέρο κυρ Μέντη
 ἀπ' τὴν ἀδικιὰ τ' ἀφέντη,
 σὺ ποὺ δίδαξες ἀρνὶ
 τὸν κυρ λύκο νὰ γενῆ!

Τὸ σκληρὸν ἀφέντη κᾶνε
 ἀπὸ λύκο ἄνθρωπο κᾶνε!...»
 Μὰ μὲ τὴν κουβέντα αὐτὴ
 πόρτα μοῦ 'κλεισε κι' αὐτί.

Τότενες τὸ μαῦρο φίδι
 τὸ διπλό του τὸ γλωσσίδι
 πίσω ἀπὸ τὴν ἀστοιβιὰ
 βγάζει καὶ κουνάει μὲ βιά:

«Φῶς ζητᾶνε τὰ χαϊβάνια
 κι' οἱ ραγιαδες ἀπ' τὰ οὐράνια,
 μὰ θεοὶ κι' ὄξαποδῶ
 κεῖ δὲν εἶναι παρὰ δῶ.

Ἄν τὸ δίκιο θές, καλέ μου,
 μὲ τὸ δίκιο τοῦ πολέμου
 θὰ τὸ βρῆς. Ὅπου ποθεῖ
 λευτεριά, παίρνει σπαθί.

Μὴ χτυπᾶς τὸν ἀδερφό σου-
 τὸν ἀφέντη τὸν κουφό σου!
 Καὶ στὸν ἴδρο τὸ δικὸ
 γίνε σὺ τ' ἀφεντικό.

Χάιντε θῦμα, χάιντε ψώνιο
 χάιντε Σύμβολον αἰώνιο!
 Ἄν ξυπνήσεις, μονομιᾶς
 θὰ ῥτη ἀνάποδα ὁ ντουνιαῖς.

Κοίτα! Οἱ ἄλλοι ἔχουν κινήσει
 κι' ἔχ' ἢ πλάση κοκκινήσει
 κι' ἄλλος ἥλιος ἔχει βγῆ
 σ' ἄλλη θάλασσ', ἄλλη γῆς».

Τσιγγάνικο

Βάρα γερὰ τὸν νταγερέ, πιωμένε μου λεβέντη!
 Κορδέλλα κόκκινη κρεμῶ στὸν ἄγριο ἐσὲ ζουρνᾶ σου!
 Φλουρὶ κολλῶ στὸ στήθος σου, ξυπόλυτη χορεύτρα!
 στρογγυλοπαίζει σου ἢ κοιλιὰ κι' ὁ κόρφος σου πετάει
 τὰ μπρούνζινα γιορτάνια σου καὶ τὰ χοντροβραχιόλια.

Παίζει τὸ μαῦρο μάτι σου, μαργιόλικο, μεγάλο,
 καὶ φέρνει ὁ λάγνος σου χορὸς τὴν πεθυμιὰ τῆς νύχτας!..

Κρασιὶ ἄς μὴ παύσουν τ' ἄταχτα μουστάκια μας νὰ στάζουν!..
 Ἐ σὺ, πατέρα! Ἡ κόρη σου ἴποψε τὸ παθαμύθι
 θὰ μοῦ εἶπει τὸ τσιγγάνικο πᾶ' στὸ προσκεφαλό μου!

Οἱ πόνοι τῆς Παναγιᾶς

Ποῦ νὰ σὲ κρύψω, γιόκα μου, νὰ μὴ σὲ φτάνουν οἱ κακοί;
 Σὲ ποῖο νησὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, σὲ ποιά κορφὴν ἐρημική;
 Δὲ θὰ σὲ μάθω νὰ μιλᾷς καὶ τ' ἄδικο φωνάξεις.
 Ξέρω πῶς θᾶχεις τὴν καρδιά τόσο καλή, τόσο γλυκή,
 ποὺ μὲ τὰ βρόχια τῆς ὀργῆς ταχιά θενὰ σπαράξεις.

Σὺ θᾶχεις μάτια γαλανά, θᾶχεις κορμάκι τρυφερό,
 θὰ σὲ φυλάω ἀπὸ ματιὰ κακὴ κι ἀπὸ κακὸν καιρὸ,
 ἀπὸ τὸ πρῶτο ξάφνισμα τῆς ξυπνημένης νιότης.
 Δὲν εἶσαι σὺ γιὰ μάχητες, δὲν εἶσαι σὺ γιὰ τὸ σταυρό.
 Ἐσὺ νοικοκερόπουλο -ὄχι σκλάβος ἢ προδότης.

Τὴ νύχτα θὰ συγκώνομαι κι ἀγάλια θὰ νυχοπατῶ,
 νὰ σκύβω τὴν ἀνάσα σου ν' ἀκῶ, πουλάκι μου ζεστὸ
 νὰ σοῦ 'τοιμάζω στὴ φωτιὰ γάλα καὶ χαμομήλι,
 κ' ὕστερα ἀπ' τὸ παράθυρο μὲ καρδιοχτύπι νὰ κοιτῶ
 ποὺ θὰ πηγαίνεις στὸ σκολιό με πλάκα καὶ κοντύλι.

Κι ἂν κάποτε τὰ φρένα σου μ' ἀλήθεια, φῶς τῆς ἀστραπῆς,
 χτυπήσει ὁ Κύρης τ' οὐρανοῦ, παιδάκι μου νὰ μὴ τὴν πεῖς!
 Θεριὰ οἱ ἀνθρώποι, δὲ μποροῦν τὸ φῶς νὰ τὸ σηκώσουν!
 Δὲν εἶν' ἀλήθεια πιὸ χρυσὴ σὰν τὴν ἀλήθεια τῆς σιωπῆς.
 Χίλιες φορὲς νὰ γεννηθεῖς, τόσες θὰ σὲ σταυρώσουν!

Θυσία

Τὸ μυτερό σου τὸ σκουφί,
 Μίδ' ἀπ' τὴν ἄτριχη κορφὴ
 πέτα κάτω
 καὶ φέρε ἀπ' τὸ χλωρὸ τ' ἀχούρι
 τὸ διχρονίτικο γαιῖδουρι
 τὸ βαρβάτο!

Ποῦ λάμπ' ἡ πέτσα του γιαλι
 καὶ κανεὶς δὲν τὸ καβαλλεῖ
 καὶ τὴ νιότη
 τὴν ἀπερνάει στὰ πισινά του
 ὀλόρθο, κ' εἶναι τ' ἀχαμνά του
 ὄλο ἀξιότη!

Φέρο στὴ μέση τ' ἄλωνιοῦ
 καὶ στὸ ριζὸ τοῦ πλατανιοῦ
 ρίχτο χάμου,
 εἶν' ἡ σειρὰ του νὰ δοξάσει
 τοὺς γόνιμους θεούς, νὰ πιάσ' ἡ
 προσφορὰ του!

Ίπόψε παντρεύομαι, γι' αὐτὸ
 σοῦ ἄξιζε τέτοιο ἕνα σφαχτὸ
 κοτσονάτο,
 ἐσένα, Πρίαπε, ἀσκημομούρη,
 ποῦσαι κι' ἐσὺ σὰν τὸ γαιῖδουρι,
 τὸ βαρβάτο!

Ζούγκλα

Μουσελίνα τέζα
σ' ὀρθοβύζι ντουῖρο
προσωπάκι σκουῖρο-
λάγνα χαβανέζα!

Κορακοφρυδάτη,
μυγδαλοματοῦσα,
μελισσοχνουδάτη.
Ἔ, καὶ νὰ πατοῦσα

τ' ἀτσαλένιο νύχι,
δόντι σιδερό,
στό κουστό σου σνίχι
τὸ μαυριδερό,

Ὅπως στή λαγκάδα
τὴν ἐρημικὴ
τίγρη τὴ ζαρκάδα
τὴν καταξεσκεῖ

κι' ἄγρι' ἀντιβογκᾶ
γύρω στὰ λογκὰ
ἢ χαρὰ τοῦ ἐνοῦ
Χάρος τ' ἀλλουνοῦ.

Πρόλογος (Σκλάβοι Πολιορκημένοι)

Πάλι μεθυσμένος εἶσαι, δυόμιση ὥρα τῆς νυχτός.
Κι ἂν τὰ γονατὰ σου τρέμαν, ἐκρατιόσουνα στητὸς
μπρὸς στὸ κάθε τραπεζάκι.«-Γειά σου Κωσταντὴ βαρβᾶτε!»
«-Καλησπερούδια, ἀφεντικά, πῶς τὰ καλοπερνᾶτε;»

Ἐνας σοῦδινε ποτήρι κι ἄλλος σοῦδινεν ἐλιά.
Ἔτσι πέρασες γραμμὴ τῆς γειτονιάς τὰ καπελιά.
Κι ἂν σὲ πείραζε κανένας - ἄχ ἐκεῖνος ὁ Τριβέλας!-
ἔκανες πῶς δὲν ἐνιωθες καὶ πάντα ἐγλυκογέλας.

Χτὲς καὶ σήμερα ἴδια κι ὅμοια, χρόνος μπρὸς, χρόνια μετὰ...
Ἡ ὑπαρξή σου σὲ σκοτάδια ὅλο πηχτότερα βουτᾶ.
Τάχα ἢ θελησὴ σου λίγη, τάχα ὁ πόνος σου μεγάλος;
Ἄχ, ποῦσαι νιότη, ποῦδειχνες πῶς θὰ γινόμουν ἄλλος!

Ἀρχὴ σοφίας

«Φρόνιμα καὶ ταχτικά
πάω μὲ κείνον ποὺ νικᾶ».

Ὁ ἕνας

Λίγη δροσιά, οὐρανέ μου,
καὶ χάηδεμα τ' ἀνέμου,
κελάηδημα πουλιοῦ,
ξανάνιωμ' Ἀπριλιοῦ!

Ἀνάσ', ἀνάσα λίγη!
Χρόνια ἢ θελιά μᾶς πνίγει.

Λίγη χαρά σ' άφτά
τὰ σκοτεινά γραφτά!

Σοῦ πήρανε, λαέ μου,
τὸ δίκιο τοῦ πολέμου
πατριδοκαταλύτες,
ξένοι καὶ ντόπιο ἀλήτες!

Ὁ ἄλλος

Ἄν θέλεις νὰ χαρεῖς
τὴ λεφτεριά, νωρὶς
γίνε προδότης, γίνε!
Τιμὴ, ντροπὴ δὲν εἶναι.

Θὰ ἔναι μαζί σου οἱ νόμοι
κι ἡ πλερωμένη γνώμη!
Πέτα τὴν ἀνθρωπιὰ σου
κι ἀπ' τὸν ἀφέντη πιάσου!

Κι ἄμα σὲ φτύνει ἀφτός,
νὰ κάθεται σκυφτός
καὶ θὰ ἔχει τὰ πρωτεῖα
στὴ σάπια πολιτεία.

Ὁ λαός

Ἐξω τοῦ ἀφέντη ἀρμάδα
φυλάει, μὲ μπούκα ὀρθή,
τὸ λείψανό σου, Ἑλλάδα,
μὴν ξάφνου ἀναστηθεῖ!

Ἀνάσταση

Νὰ τ' ἡ μεγάλη νύχτα! Καλὴ νύχτα!
Ψηλὰ τὸ κυπαρίσσι σὲ καλεῖ.
- Ἐλα, δὲν ἔχεις τίποτα νὰ χάσεις
μάιδε νὰ θυμηθεῖς καὶ νὰ ξεχάσεις.

Πατριδα; Πουλημένη στὸ σφυρί!
Λεφτεριά; Μὲ χαλκᾶδες δὲν μπορεῖ!
Παιδιά; Ποῦ τὰ χεῖ ἄς κλαίει μέχρι θανάτου,
θὰ ἔναι σκλαβ' ἢ προδότες τὰ ὀρφανά του!

Εἰς' ἄδειος ἡσκίος μέσα σ' ὅλα τ' ἄδεια.
Δὲν εἶναι τόσο μάβρα τὰ σκοτάδια
τοῦ τάφου, ὅσο τὰ φέγγη τῆς ἡμέρας,
τὰ φέγγη τῆς σκλαβιάς καὶ τῆς φοβέρας.

Πιὸ σίχαμ' ἀπ' τὸ κάθε γῆς σκουληκι,
οἱ θεόμορφοι δυνάστες σου καὶ λύκοι.
Μὴ λές ἀφανισμό τὸ θάνατό σου,
ἀφοῦ δὲ ζοῦσες γιὰ τὸν εἰσπτό σου.

Ἄν ἔκανες τὸ χρέος σου στὸ λαό,
σὰν ξεχυθεῖ μὲ πάθος παλαιὸ
τὴν πᾶσαν ἀτιμία νὰ συνεπάρει,
μ' ἄλλους πολλοὺς θὰ ἔχει κ' ἐσὲ μπροστάρη.

Πρωτοχρονιάτικο

Σαράντα σβέρκοι βωδινοί με λαδωμένες μπούκλες
σκεμπέδες, σταβροθόλωτοι και βρώμιες ποδαροούκλες
ξετσίπωτοι, άκαμάτηδες, τσιμπούρια και κορέοι
ντυμένοι στα μαλάματα κ' επίσημοι κι ώραϊοι.

Σαράντα λύκοι με προβιά (γι' αυτούς χτυπᾶ ή καμπάνα)
καθένας γουρουνόπουλο, καθένας νταμιτζάνα!
Κι απτὲ ρεβάμενοι βαθιά ξαπλώσανε στὸ τζάκι,
κι άβάσταγες ενιώσανε φαγοὔρες στὸ μπατζάκι.

Ἐξ' ὁ κοσμάκης φώναζε: «Πεινάμε τέτοιες μέρες»
γερόντοι και γερόντισσες, παιδάκια και μητέρες
κ' οί τῶν επίγειων αγαθῶν σφιχτοί νοικοκυρέοι
ανοίξαν τὰ παράθυρα και κράξαν: «Εἶστε άθέοι».

Ἡ Μάνα τοῦ Χριστοῦ

Πῶς οί δρόμοι ευωδᾶνε με βάγια στρωμένοι,
ήλιοπάτητοι δρόμοι και γύρω μπαξέδες!
Ἡ χαρὰ τῆς γιορτῆς ὄλο πιότερο άξαινεί
και μακριάθε βογγάει και μακριάθε ανεβαίνει.

Τῆ χαρὰ σου, Λαοθάλασσα, κῦμα τὸ κῦμα,
τῶν άλλῶνε τὰ μίση καιρὸ τήνε θρέφαν
κι' αν ή μαύρη σου κάκητα δίψαε τὸ κῆμα,
να ποῦ βρήκε τὸ θυμα της, άκακο θυμα!

Ἄ! πῶς εἶχα σὰ μάνα κι' ἐγὼ λαχταρήσει
(ήταν ὄνειρο κι' εἰμεινεν, άχνα και πάει)
σᾶν και τ' άλλα σου άδέρφια να σ' εἶχα γεννήσει
κι' από δόξες άλάργα κι' άλάργα από μίση!

Ἐνα κόκκινο σπίτι σ' αυλή με πηγάδι. . .
και μία δράνα γιομάτη τσαμπιά κεχριμπάρι. . .
νοικοκύρης καλὸς να γυρνᾶς κάθε βράδι,
τὸ χρυσό, σιγαλὸ και γλυκὸ σᾶν τὸ λάδι.

Κι' άμ' ανοίγης τὴν πόρτα με πριόνια στὸ χέρι,
με τὰ ροῦχα γεμάτα ψιλὸ ροκανίδι,
(άσπρα γένια, άσπρα χέρια) ή συμβία περιστέρι
ν' ανασαίνει βαθιά τ' ὄλο κέδρον άγέρι.

Κ' άφοῦ λίγο σταθῆς και τὸ σπίτι γεμίση
τὸν καλὸ σου τὸν ἥσκιο, Πατέρα κι' Αφέντη,
ή ακριβή σου να βγάνη νερὸ να σοῦ χύση,
ὁ ανυπόμονος δειπνος με γέλια ν' αρχίση.

Κι' ὁ κατόχρονος θάνατος θᾶφτανε μέλι
και πολλή φύτρα θ' άφηνες τέκνα κι' άγγόνια
καθενοῦ και κοπάδι, χωράφια κι' άμπέλι,
τ' άργαστήρι εκεινοῦ, ποῦ τὴν τέχνη σου θέλει.

Κατεβάζω στα μάτια τὴ μάβρην ὀμπόλια,
για να πάψη κι' ὁ νοῦς με τὰ μάτια να βλέπη. . .

Ξεφαντώνουν τ' ἀηδόνια στὰ γύρω περβόλια,
λεϊμονιάς σὲ κυκλώνει λεφτή μοσκοβόλια.

Φεύγεις πάνου στὴν ἀνοιξη, γιέ μου, καλέ μου,
ἀνοιξή μου γλυκιά, γυρισμὸ ποὺ δὲν ἔχεις.
Ἡ ὁμορφιά σου βασίλεψε κίτρινη, γιέ μου,
δὲ μιλάς, δὲν κοιτᾶς, πῶς μαδιέμαι, γλυκέ μου!

Καθὼς κλαίει, σὰν τῆς παίρνουν τὸ τέκνο, ἢ δαμάλα,
ξεφωνίζω καὶ νόημα δὲν ἔχουν τὰ λόγια.
Στύλωσέ μου τὰ δύο σου τὰ μάτια μεγάλα.
Τρέχουν αἶμα τ' ἀστήθια, ποὺ βύζαξες γάλα.

Πῶς ἀδύναμη στάθηκε, τόσο ἡ καρδιά σου
στὰ λαμπρὰ Γεροσύλυμα Καίσαρας νὰ μπῆς!
Ἄν τὰ πλήθη ἀλαλάζανε ξώφρενα (ἀλιά σου!)
δὲν ἤξεραν ἀκόμα οὔτε ποιὸ τ' ὄνομά σου!

Κεῖ στὸ πλάγι δαγκάναν οἱ ὄχτροί σου τὰ χεῖλη. . .
Δολερὰ ξεσηκώσανε τ' ἄγνωμα πλήθη
κι' ὅσο ὁ γήλιος νὰ πέσει καὶ νᾶρθη τὸ δεῖλι,
τὸ σταυρὸ σου καρφώσαν οἱ ὄχτροί σου κι' οἱ φίλοι.

Μὰ γιατί νὰ σταθῆς νὰ σὲ πιάσουν! Κι' ἀκόμα
σὰ ρωτήσανε: «Ποιὸς ὁ Χριστός;» τί 'πες «Νά με!»
Ἄχ! δὲν ξέρει τί λέει τὸ πικρὸ μου τὸ στόμα!
Τριάντα χρόνια, παιδί μου, δὲ σ' ἔμαθ' ἀκόμα!

Ἡ Μαγδαληνή

Μέσ' σὲ παλάτια, ποὺ σὰ σπήλια ἀντήχαν ἀπ' τὶς μουσικὲς
κι' ἀστράβαν ἀπ' τὰ μέταλλα καὶ τὰ δεμένα φῶτα,
στὰ μάγουλά μου, ποὺ κανεὶς δὲν τὰ εἶδεν ἥλιος, οἱ μουσκὲς
γλίστρααν μὲ λάγγεμα πολὺ καὶ τὰ δάγκωναν σὰν ὀχιές
στὴν κρουσταλλένια μου φωνὴ θαμπὴ ἐγλιστροῦσε νότα.

Στὴν τεσσεροβασίλεφτη Γιουδαία ἐγὼ 'μουν ἡ Πηγὴ:
τοῦ κόρφου μου τ' ἀμάραντα καὶ μοσκοβόλα κίτρα.
Ὡσὰν τὴ φλόγα τοῦ κορμιοῦ μου ἄλλη δὲ γνώρισεν ἡ Γῆ,
σὰν τῆς ἀγκάλης μου μεστή καμιά δὲν ὑπῆρχε σιγή.
Ὁ ἔρωτάς μου νικάγε τὴ Ρώμη τὴ νικήτρα. . .

Σκοτάδια ἦτανε μέσα μου, ξέρα μεγάλη κι' ἀμμουδιά
καὶ στὰ γλυκὰ τὰ χεῖλια μου πικρὰ πολὺ τὰ γέλια.
Καὶ μοῦ τινάζαν ἄξαφνα τ' ἀγνώστου φόβοι τὴν καρδιά
καὶ μοῦ κοβόταν ἡ ἀναπνιὰ μέσ' σὲ φορέματα φαρδιά-
ἀπ' τοῦ θριάμβου τὴν κορφή μακριὰ 'βλεπα συντέλεια.

Δὲν ἦταν ἄξαφνη ἀστραψιά. Τοῦτο συνέβη ἀργά, σιγά. . .
Ὡραῖος δὲν ἦσουν, τίποτα δὲν εἶχες πάνω σου ἄξο!
Κοίταγες χάμου τὰ χαλίκια, ὡςμίλαγες σιγὰ κι' ἀργά.
Τὴν τρίτη ἢ τέταρτη φορὰν ἄρχισε ὁ νοῦς μου νὰ ριγᾶ,
κι' ὡς σήκωσες τὰ μάτια σου, δὲ βάσταα νὰ κοιτάξω.

Κι' ἐνίωσα ὀρμὴ ἀσυγκράτητη στὰ πόδια σου νὰ κυλιστῶ.
Εἶδα νὰ σειέται μέσα μου ψυχὴ παρθένα ὡς τώρα.
Τὴν εὐτυχία τὴ γνώρισα στὸ δόσιμο χωρὶς μιστό,
τὴ λευτεριά-στὸ σκλάβωμα σὲ κάποιον ἰδανικὸ σωστὸ
καὶ τὴν ὑπέρτατ' ἠδονὴ στὸν πόνον,-ἄξια γνώρα.

Μάννα, ζεστή άγουροξυπνᾶς μέσα σὲ χίλια ἀρώματα,
φῶτα πολλά καὶ χρώματα
καὶ μοναχὰ ἀπ' τὸ γγίμα
τ' ἀγέρα δένουν μέσα σου κόσμοι καὶ κόσμοι χύμα!

Ἐρωτοφύσημα κι' ἐγὼ τὸ λαμπερό σου φλούδι
τὸ σπάω μὲ τὸ τραγούδι,
ποῦ τὴν ἀπλή χαρὰ μου
ὕψώνει στὰ μεσοῦρανα πλέον ἄξια ἀπ' τὰ φτερά μου.

Μες' στ' ἄνθη τῆς ροδακινιάς, στῆς λεύκας τὴν κορφή,
ὅπου ἤσκιωμα βαθὺ
κι' ὅπου κρύες βρυσούλες
πάω τῆς καρδιάς μου καὶ μετράω λαχτάρες καὶ τρεμουλές.

Μ' ἀστροφεγγιές ὀλόβαθες, τριανταφυλλιά χαράματα,
μὲ φεγγαρομαλάματα
κι' ὅταν σιγὰ κι' ἀγάλι
βρέχει οὐρανὸς σὲ μιὰ μεριά κι' ἠλιοφωτᾷε στὴν ἄλλη,

τοῦ λαρυγγιοῦ δονῶ ἀψηλά τη φουσκωμένη φλέβα
κι' ἀνέβα ὁ ἀχὸς ἀνέβα
ὄλο καὶ πιὸ μεστῶνει
καὶ τὸν ἀγέρα, ξέχειλον ἀπὸ ἡδονές, ματῶνει.

Κι' ὅταν σωπάση μου ἡ καρδιά καὶ τὸ λαρύγγι σπάση,
στὴ μαγεμένη πλάση
καὶ στὴν καρδιά, ποῦ νιώθει,
καιρὸ βαστᾶ ὁ ἀντίλαλος, καιρὸ πονᾶνε οἱ πόθοι.

Ὡ! δὲ θαμπῶνει τὴ λαλιά μου θανάτου φοβέρα :
γῆς καὶ νεροῦ κι' ἀγέρα
δὲν ξέρουνε τὰ γένη,
πὼς ὅ,τι ζεῖ καὶ χαίρεται, σύντομ' ἀργὰ πεθαίνει.

Ὁ χορτασμένος ἔρωτας, τῆς ζωῆς οἱ γλυκάδες,
τῆς πλάσης οἱ ὁμορφάδες
ἔτσι βαθιά με ὀρίζουν,
ποῦ τῆς καρδιάς τὸ ξέσπασμα λυγμὸ μου τὸ γυρίζουν!

Παράδεισος

Λεύτερος νὰ 'σαι δούλος ὅποιοινοῦ,
λεύτερος νὰ μιλάς, ὅταν κοιμᾶσαι,
λεύτερος, χρόνια νὰ τὰ κυνηγᾶς
τῶν Γιούρων τὰ ποντίκια μὴ σὲ φᾶνε.

Στις πληγές τῆς ψυχῆς σου νὰ χιλιάζουν
τὰ ψέματα – τῆς μύγας τὰ σκουλήκια -,
νὰ 'σαι τῆς Ἱστορίας γελοιογράφος,
ἀφέντης δίχως πιθαμὴ δικιά σου.

Σὰν τὴ στέρφα γουρούνα τ' Ἄι-Ἀντώνη,
μισότυφλη ἀπὸ πάχητα καὶ νύστα,
νὰ νείρεσαι πὼς κολυμπᾶς σὲ κάτουρα
καὶ ξερατά, γρουλίζοντας: «παράδεισος»!

Τυχερός

Ανεμοδέρνουν μέρα νύχτα άπάνου
 σέ στύλους σταυροσήμαδα φτερά σου,
 νά γελιέσαι πώς είν' Έλλάδα ό τόπος.
 Μά δίπλα τ' άγκαλιάζει νά τά σπάσει
 του ξένου ή άστερομάτισσα κατάρα.
 Άν φαρμάκωνε μόνη τον άέρα,
 ίσως, ραγια νά ξύπναες κάποιαν ώρα:
 «Στή χώρ' αυτή πού τήνε λέω δικιά μου
 ξένος είμαι και τυχερός πού ζω!»

Τάκης Φίτσος

Μέ τò πικρό χαμόγελο και τὰ σφιγμένα χείλη
 βουβά τον ίσκιο σου έλιωνες στην πολιτεία τών τάφων.
 Έδώ σε θάβουν ζωντανόν αν θέλεις νά 'σαι τίμιος.
 Παιδι σε χτίσαν, γέρασες χωρίς σταλιά νά ζήσεις.
 Μήνες και χρόνια μέτραγες, δεκάχρονα κατόπι,
 κι όλο ή πηγάδα βάθαινε κι άψήλωνεν ό τοίχος,
 παρηγοριά και μάθημα φτωχολαού δεμένου.
 Και μίαν αύγή άνοιξιάτικην, πού ανάκραζεν άγάπη,
 τρυφερά σ' άγκαλιάσανε οί άδερφομάχοι άγγέλοι
 και σε φορτώσανε. Κανείς δέν άκουσε τὰ βόλια.
 Και τώρα, μέσα στο σωρό τὰ κόκαλα, μην ψάχνεις
 νά ξεχωρίσεις τὰ δικά σου: είν' όλα καθενού!
 Όχι συμπόνια, κλάμα, όργή. Ντροπή σου, μάνα Έλλάδα!

Αύτονεκρολογία

Μισόν αιώνα πάλευα κι άπάνου
 για λευτεριά δικιά μου και τών άλλων,
 κι όλο πιότερο μ' έπνιγεν ό βρόχος,
 κι οί γενναίοι, πού με πνίγανε, πιό δουλοι.

Μέ μπουκώναν μωρό «Μεγάλη Ίδέα»
 κρύβοντάς μου τον πιό αίμοβόρο όχτρο μου:
 νά 'μαι του ξένου ό πάτος, νά μισώ
 και νά καταφρονώ τ' άνόσιο πλήθος.

Τὰ σκολειά μου τὰ κλείνανε τὰ μάτια.
 Μου τ' άνοιγαν ή ζούγκλα τών Όλίγων
 και τὰ «καταραμένα» τὰ βιβλία.
 Κι όλάνοιχτ' άπομείναν ως τò τέλος.

Όσο τὰ χρόνια άσπρίζαν στην κορφή μου,
 τόσο βαθιά μου μάτωνεν ή έλπίδα.
 Μάθαινα πώς ή άγάπη είναι δειλία
 κι ή καλοσύνη άγιάτρευτο κακό.

Όρωας δέν ήμουν, μ' έκαμνεν ό φόβος
 (ή θα σκοτώσεις ή θα σκοτωθείς)
 νά μεγαλώνω τή γλυκιά πατρίδα
 και νά μικραίνω τò φτωχò λαό.

Μάνος Χατζιδάκις, Δέκα Ποιήματα

Κατηγορία: *Ακαδημία Ποιείν*, καταχώρηση από: Σπύρος Αραβανής

Ερωτικό

Κι αν γεννηθείς κάποια στιγμή
Μιαν άλλη που δε θα υπάρχω
Μη φοβηθείς
Και θα με βρείς είτε σαν άστρο
Όταν μονάχος περπατάς στην παγωμένη νύχτα
Είτε στο βλέμμα ενός παιδιού που θα σε προσπεράσει
Είτε στη φλόγα ενός κεριού που θα κρατάς
Διαβαίνοντας το σκοτεινό το δάσος
Γιατί ψηλά στον ουρανό που κατοικούνε τ' άστρα
Μαζεύονται όλοι οι ποιητές
Και οι εραστές καπνίζουν σιωπηλοί πράσινα φύλλα
Μασάν χρυσόσκονη πηδάνε τα ποτάμια
Και περιμένουν
Να λιγωθούν οι αστερισμοί και να λιγοθυμήσουν
Να πέσουν μεσ' στον ύπνο σου
Να γίνουν αναστεναγμός στην άκρη των χειλιών σου
Να σε ξυπνήσουν και να δεις απ' το παραθυρό σου
Το προσωπό μου φωτεινό
Να σχηματίζει αστερισμό
Να σου χαμογελάει
Και να σου ψιθυρίζει
Καλή νύχτα

Σχέδιο για ένα Δημοτικό τραγούδι

Ένα παιδί τριανταφυλλί
ήρθε μου πήρε το φιλί
κι έγινε δέντρο αμάραντο
μεσ' στη παρθένα πλάση.
Δεν τη γνωρίζω την ιτιά από την πέρα όχθη,
δεν την ανάβω τη φωτιά σ' απρόσιτη κορφή.
Λυθήκανε τα χέρια μου, λύγισε το κορμί μου,
εκεί που δέντρο ατίθασο σκύβει για να λουστεί.
Εκεί που η νύχτα χάνεται μεσ' στ' ουρανού τα δάση,
εκεί που εσύ περίμενες τ' άστρο σου να σβηστεί.
Ποιος θα μπορούσε να το πει
πως ήμουν ήλιος το πρωί
και μια φωτιά τη Δύση.

Το ποτάμι

Εκεί κάτω στο ποτάμι
 Ζούνε δυο μικρά παιδιά
 Τόνα βλέπει δεν ακούει
 Τ' άλλο ακούει μα δε βλέπει
 Και τα δυο ξέρουν πως πρέπει
 Να 'χουν μόνο μια καρδιά
 Εκεί κάτω στο ποτάμι
 Τα παιδιά μένουν παιδιά
 Το ποτάμι όλο γεμίζει
 Και τη θάλασσα ποτίζει
 Εκεί κάτω στο ποτάμι
 Ζει μια δύστυχη τρελή
 Π' αγαπούσε ένα πουλί
 Το παιδί που δεν ακούει
 Της σκοτώνει το πουλί
 Κι από τότες δε γνωρίζει
 Πως την βλέπει το ποτάμι
 Σαν γυναίκα ή σαν πουλί;
 Το ποτάμι όλο γεμίζει
 Κι απ' τη θλίψη ξεχειλίζει
 Εκεί κάτω στο ποτάμι
 Ζούσ' ο κύριος Δικαστής
 Κυνηγούσε τα θηρία
 Κι αγαπούσε μια Κυρία
 Ός την ώρα που η τρελή
 Πνίγει την μικρή Κυρία
 Που τη νόμισε παιδί
 Κ' έτσι ο Δικαστής μονάχος
 Προτιμά να σκοτωθεί
 Εκεί κάτω στο ποτάμι
 Θάψανε το Δικαστή

Το ποτάμι όλο γεμίζει
Και την πίκρα μου ποτίζει

Εκεί κάτω στο ποτάμι
Ζει μια νύφη ερημική
Που σαν τέλειωσεν ο γάμος
Έφυγε ο γαμπρός το βράδυ
Και δεν ήρθε την αυγή
Έτσι η νύφη στολισμένη
Εκεί κάτω στο ποτάμι
Έγινε κι αυτή κραυγή

Παιδί της γης

Παιδί της γης
Παιδί τραγουδισμένο
Έτσι που σε φαντάζομαι
Σαν αστραπή
Μπλέκω τα δάκτυλα
Κλείνω τα μάτια μου
Και σ' ονομάζω Μουσική
"Δεν σε πληγώνω αφέντη μου
Φιλιά σου δίνω"

Παιδί της γης
Παιδί τραγουδισμένο
Έτσι όπως μεσ' στη θύμηση
Θυμίζεις τ' όνειρό σου
Βγαίνουν μορφές πιο δυνατές
Κι απ' την μορφή του Χάρου
"Δεν σε πληγώνω αφέντη μου
Φιλιά σου δίνω"

Παιδί της γης
Παιδί τραγουδισμένο
Έτσι που σε φαντάζομαι
Με τη φλογέρα και τον αητό
Στον ώμο σου
Χαράζεις μια τον Θάνατο
Και τον γυρνάς σε ωραίο σκοπό

Κρίση

Κρίση την είπαν την στιγμή
σαν εκοιμήθης πλάι μου με χάρη,
την ώρα που ξεχύθηκαν μ' ορμή
χίλια πουλιά να σκίσουν το φεγγάρι.

Κρίση την είπαν την πηγή
που πάνε τ' άστρα να λουστούν το βράδυ,
να πιουν νερό να χτενιστούν στη γη
και να πλαγιάσουν στις αυλής μου το πηγάδι.

Κρίση την είπαν την ορμή
που φτιάχνει η αγάπη μέσα στο λιβάδι
κι η αναπνοή σου γίνεται στιγμή
που μ' ακουμπά τ' αγέρι του Θεού σαν χάδι.

Στον Οδυσσέα Ελύτη

Ό,τι χάραζε σε στίχους τάπαιρνε
η θάλασσα πούχε στα χέρια του.
Ό,τι ζωγράφιζαν τα χείλη του
τάσβηνε ο ουρανός πούχε στα μάτια του
κι έτσι δεν μπόρεσε να δει αν έπρεπε
να παραμείνει Αττικός ή Αιγαιοπελαγίτης.

Στον Γιώργο Σεφέρη

Από τη Μικρασία μετά την καταστροφή,
ένας αστός ξεκίνησε με μια βαλίτσα
αναμνήσεων στο χέρι, γύρισε χώρες μακρινές
και πολιτείες άγνωστες, μάζεψε ακριβό υλικό
και συνταγές, μέτρα, ρυθμούς και χρώματα
και τέλος γύρισε στη χώρα του, έχτισε με τα χέρια του
σπίτι σημερινό κι ελληνικό, εμπήκε μέσα, κλείδωσε
και από τότε πια κανείς δεν τον συνάντησε στην αγορά.

Στον Νίκο Γκάτσο

Η γη καθώς τον γέννησε,
τον στόλισε πράσινα φύλλα της ιτιάς,
του έλατου και της ελιάς.
Μα η σκέψη του τον βύθισε
στης πολιτείας την άσφαλτο
κ' έγινε πέτρα αρχαϊκή
στη μνήμη των εφήβων.

Ένα κορίτσι λυγρό

Ένα κορίτσι λυγρό
φεγγαροχτυπημένο,
με ζουρνά ξετρελαμένο.

Μεθά χορεύει και πηδά
πάνω από νέφη και φωτιές,
τον ερχομό του τραγουδά
μέσα σε δάση από ιτιές.

Το κορίτσι θα τον φέρει
σ' άγνωστα λημέρια
να χτυπήσει θάλασσες,
να καρφώσει αστέρια.

Ιδιωτική στιγμή

Ένας παπάς
από τ' αντικρινό παράθυρο
κοιτάζει που κοιμάμαι.
Θέλει να διαπιστώσει
πού έχω τα χέρια μου,
πάνω ή κάτω από το προσκεφάλι.

Ένας αστυνόμος
από τ' αντικρινό παράθυρο
μ' επιμονή παρατηρεί τον ύπνο μου.
Θέλει να διαπιστώσει
αν γέρνω αριστερά, αν γέρνω δεξιά.

Ένα παιδί
από τ' αντικρινό παράθυρο
με βλέπει μ' απορία να κοιμάμαι.
Θέλει να διαπιστώσει
αν είμαι δράκος
για Θεός ή ένα πουλί
που τραγουδά περίεργα τραγούδια.

Εγώ μέσ' απ' τον ύπνο μου
τους βλέπω και χαμογελώ,
γιατί ο παπάς δεν μ' αναγνώρισε
πώς είμαι ο Χριστός κι έχω
τα χέρια μου στο στήθος σταυρωμένα.

Γιατί ο αστυνόμος δεν γνωρίζει
πώς ειδικά γι αυτόν είμαι αξιωματικός
και το παιδί ούτε καν μπόρεσε
να φανταστεί πως είμαι ο ποιητής.

Τα ποιήματα του **Μάνου Χατζιδάκι** είναι από τη συλλογή "**Μυθολογία**", (1966) και μελοποιήθηκαν από τον **Νότη Μαυρουδή** στον δίσκο του "**Παιδί της γης**" με ερμηνευτές την **Αρλέτα**, τον **Ηλία Λιούγκο** και τον ίδιο τον **Χατζιδάκι** σε ένα τραγούδι. (Χρονολογία α' έκδοσης δίσκου, 1977, επιμέλεια επανέκδοσης **Γ. Τσάμπρας**, 1995, **Lyra**)